

Märkuste ja ettepanekute tabel

Eelnõu esitati I kooskõlastusringis kooskõlastamiseks ministeeriumitele ning arvamuse avaldamiseks Eesti Tööandjate Keskliidule, Eesti Ametiühingute Keskliidule, Tööinspektsioonile, Maksu- ja Tolliametile, Teenistujate Ametiliitude Keskorganisatsioonile TALO, Eesti Kaubandus-Tööstuskojale, Eesti Väike- ja Keskmiste Ettevõtjate Assotsiatsioonile, Eesti Personalijuhtimise Ühingule PARE, Eesti Advokatuurile, Eesti Juristide Liidule, Eesti Kohtunike Ühingule, Riigikohtule, Tallinna Ringkonnakohtule, Tartu Ringkonnakohtule, Harju Maakohtule, Pärnu Maakohtule, Tartu Maakohtule, Viru Maakohtule ning tööõiguse ekspertidele Thea Rohtla, Merle Erikson ja Heli Raidve Tööõigusabi OÜ. **Eelnõu kooskõlastas märkustega** Rahandusministeerium ning **vaikimisi** Kaitseministeerium, Kliimaministeerium, Välisministeerium, Siseministeerium, Regionaal- ja Põllumajandusministeerium, Sotsiaalministeerium ja Kultuuriministeerium. **Eelnõu jättis kooskõlastamata** Justiits- ja Digiministeerium. **Eelnõu osas avaldasid arvamust** Eesti Advokatuur, Eesti Ametiühingute Keskliit, Eesti Maksu- ja Tolliamet, Eesti Väike- ja Keskmiste Ettevõtjate Assotsiatsioon, Eesti Personalijuhtimise Ühing PARE, Riigikohus, Töövaidluskomisjonid, Eesti Tööandjate Keskliit ning Tööinspektsioon.

Esimene kooskõlastusring

Advokatuur	
Eelnõu üldiselt Täname, et olete advokatuurile saatnud arvamuse avaldamiseks töövaidluse lahendamise seaduse jt seaduste muutmise seaduse eelnõu. Saadame teile lisana tööõiguse komisjoni seisukohad eelnõu osas (punktid 2.4 ja 2.7 kajastavad ka advokatuuri menetlusõiguse komisjoni seisukohta). Samuti anname edasi liikmetelt tulnud tagasiside töövaidluskomisjoni sõltumatuse osas. TvLS § 4 kohaselt on TVK sõltumatu vaidlusi lahendav organ. TVK sõltumatuse üle on olnud palju arutelusid ning seaduse eesmärk oli, et Tööinspeksioon üksnes tagab TVK-le töötingimused (istungisaal, töövahendid) ja asjaajamise (sekretärid). Eelnõu suurendab TVK-de sõltuvust Tööinspeksioonist, mis ei ole kooskõlas TvLS-i loomise eesmärgiga. Tööinspeksioon on järelevalveasutus ning avalikkusele teada kui töötajate õigusi kaitsev asutus. Töövaidluskomisjon peab olema ja näima erapooletu vaidluste lahendaja. Kahjuks on praktikas nii töötajate kui tööandjate seas endiselt levinud eksiarvamus, et ka TVK kaitseb töötajate õigusi. TVK peab olema ja näima sõltumatu ning alluvus töötajate õigusi kaitsvale järelevalveasutusele seab selle ohtu.	Teadmiseks võetud. Vt täpsemaid kommentaare alljärgnevalt.
Eelnõu üldiselt Töövaidluskomisjon (TVK) on kohtuväline töövaidlusi lahendav organ. Töövaidluskomisjoni ülesanne on menetlus läbi viia eesmärgipäraselt ja efektiivselt ning töövaidlus lahendada õigesti, võimalikult lihtsalt, kiirelt ja väikeste kuludega (TvLS § 13 lg 1). Ehk TvLS peab menetluse poolele olema arusaadav ilma õiguslaste teadmisteta. Eelnõu seletuskirja kohaselt muudetakse töövaidluste lahendamine lihtsamaks, kiiremaks, tõhusamaks ja paindlikumaks, parandatakse õigusselgust ning töövaidluste lahendamise kvaliteeti. Tööõiguse komisjon mõistab seda eesmärki, kuid on arvamusel, et eelnõuga seda eesmärki ei saavutata. Eelnõu muudatuste kohaselt on TVK-sse pöördulal isikul vaja menetluslikest	Mittearvestatud. TsMS ei ole täies mahus TVK menetluse puhul asjakohane. Samuti ei ole TsMS põhimõtteid alati võimalik otse TVK menetluses kohaldada. Seetõttu on teatud juhtudel olnud vajalik kirjutada vajalik regulatsioon TvLS-i ja muudel juhtudel on kasutatud võimalust viidata TsMS-le.

küsimustest aru saamiseks pöörduda õigusteadmistega isiku poole, mis teeb menetluse kalliks ning ei täida eesmärki, mille kohaselt peab menetluse lahendamine toimuma väikeste kuludega. Eelnõu sisaldab suurel hulgal viiteid TsMS-le, millest arusaamist ei saa eeldada TVK menetluse poolelt, eelkõige füüsiliselt isikult. Eelnõus kajastatud muudatustega soovitakse pigem lahendada töövaidluskomisjoni liikmete jaoks olulisi murekohti, mitte menetluse poolte omasid. Ettepanek: Tööõiguse komisjon teeb ettepaneku (1) jätta eelnõust välja tarbetud viiteid ja kantseliit, mis muudavad menetluse poole jaoks TvLS arusaamatuks ning tekitavad vajaduse lepingulise esindaja järele; (2) TvLS muudatuste tegemisel lähtuda üldisest põhimõttest, mille kohaselt kõikides reguleerimata küsimustes lähtub menetleja menetluse üldpõhimõtetest ja TsMS-st. Selliselt saab töövaidluskomisjon menetluslikes küsimustes tugineda TsMS-ile ning TvLS ei ole menetluse poolele liigselt koormatud TsMS viidetega.	
Eelnõu § 1 p 3 2.1 Eelnõu punktiga 3 täiendatakse § 2 lõiget 2 põhimõttega, et seadust ei kohaldata tööjõumaksude maksmata jätmisest tulenevatele vaidlustele. Maksuvaidlus on spetsiifilise valdkonna vaidlus, mis ei kuulu TVK pädevusse. Maksuvaidlusesse peaks olema kaasatud poolena või kolmanda isikuna maksuhaldur ning need vaidlused on olemuselt haldusõiguslikud, kuid TVK eesmärk on lahendada tsiviilvaidlusi. TVK eesmärgiga jõuda kiire lahenduseni on vastuolus olukorrad, kus näiteks võlaõigusliku lepingu ümberklassifitseerimine töölepinguks eeldaks, et TVK peab hakkama hindama, kui palju makse on vale lepinguliigi tõttu jäänud riigile tasumata ning kui suures ulatuses tuleks neid lisaks tasuda. Ettepanek – Tööõiguse komisjoni ei pea eelnõu selgitust korrektseks. Konkreetsel juhul ei ole tegemist haldusasja vaidlusega halduskohtumenetluse seadustiku mõistes. Töötajal peab jääma võimalus vaidlustada lepinguline suhe. Seega, ei ole eelnõu seletuskirjas asjakohane järgmine lause, mis tuleks seletuskirjast välja jätta: TVK eesmärgiga jõuda kiire lahenduseni on vastuolus olukorrad, kus näiteks võlaõigusliku lepingu ümberklassifitseerimine töölepinguks eeldaks, et TVK peab hakkama hindama, kui palju makse on vale lepinguliigi tõttu jäänud riigile tasumata ning kui suures ulatuses tuleks neid lisaks tasuda.	Arvestatud.
Eelnõu § 1 p 10	Selgitatud. Muudatusega on seaduse tasandil reguleeritud võimalus esitada kaebus TVK tegevuse

2.2 Eelnõu punktiga 10 täiendatakse TvLS-i §-ga 12¹, milles nähakse ette TVK tegevuse peale kaebuste esitamise ja lahendamise kord, mis on seni olnud TVK-s reguleerimata. Kavandatava lõike eesmärk on luua selge õiguslik alus töövaidlusmenetluse korralduslike ja menetluslike rikkumiste üle järelevalve tegemiseks. Uus kord sätestab, et pooled võivad TVK tegevuse peale esitada kaebuse Tööinspektsiooni peadirektorile, kui esineb kahtlus, et TVK on rikkunud seaduses sätestatud menetlusreegleid või jätnud vajalikud toimingud õigeks ajaks tegemata. Kaebus vaadatakse läbi kümne tööpäeva jooksul, välja arvatud juhul, kui kaebuse menetlus pikeneb objektiivsete asjaolude tõttu. Säte põhineb kohtute seaduse (KS) § 45 loogikal. Ettepanek/kommentaar – Tööõiguse komisjoni hinnangul selline muudatus vastupidiselt pikendab menetlust, mitte ei lihtsusta ega kiirenda seda. Lisaks on sellisel juhul küsitav, kas töövaidluskomisjonile esitatud avaldus vaadatakse läbi 45 kalendripäeva jooksul arvates selle saamisest töövaidluskomisjonis (TvLS § 38 lg 1).	peale, mis ei ole seotud töövaidluse sisulise lahendamisega, vaid menetlusliku korraldusega. Volitusnormi olemasolu on vajalik, et oleks selge, kellel on volitus kaebusi lahendada, tagades selle, et TVK-d järgiks seadusega ette nähtud menetlustähtaegu ning TVK menetlused ei veniks mõjuva põhjusega. Kaebuse esitamine TVK tegevuse peale ei peata töövaidlusasja lahendamist TVK poolt.
Eelnõu § 1 p 20 2.3 Punktiga 20 täiendatakse TvLS-i § 26 lõike 2 punkti 4. Muudatuse kohaselt peab avalduses lisaks nõudesummale olema edaspidi välja toodud ka nõudesumma kujunemine ehk arvutuskäik. Teave nõudesumma kujunemise kohta on oluline info nii vastaspoolele kui ka vaidluse lahendajale. TVK-s puudub kohtumenetluses eksisteeriv eelmenetlus, mille ülesandeks on muu hulgas välja selgitada hageja nõuded ja menetlusosaliste faktilised väited nõuete kohta. Muudatus aitab säästa menetlusosaliste aega, kuna võimaldab juba menetluse algstaadiumis kõrvaldada puudused ja ebatäpsused, mille klaarimine hilisemas etapis on oluliselt ajamahukam. Nii aitab muudatus edaspidi kaasa menetluste kiiremale lahendamisele, tõstes seeläbi TVK efektiivsust Ettepanek – Töövaidlustes võib esineda olukordi, kus töötaja rahalise nõude suurus (nt tulemustasu suurus) sõltub tööandja valduses olevatest tõenditest. Sellisel juhul ei ole töötajal töövaidluskomisjoni pöördudes võimalik esitada nõude suurst ega arvutuskäiku. Töötaja poolt ei ole mõistlik esitada nõude suvalist suurst või arvutuskäiku. Eelnevast lähtuvalt teeb tööõiguskomisjon ettepaneku TvLS §26 lõike 2 punkti 4 sõnatust muuta järgmiselt: „ 4) avaldaja selgelt väljendatud nõue, rahalise nõude korral nõudesumma ja selle	Arvestatud.

arvestuskäik, välja arvatud kui nõudesummat ja/või arvutuskäiku ei ole võimalik mõistlikult eeldades või asjaolusid arvestades esitada.	
Eelnõu § 1 p 23 2.4 Punktiga 23 täiendatakse TvLS-i §-ga 26¹, mis reguleerib tuvastus- ja viivisnõude esitamise õigust. Lõikes 2 sätestatakse, et TÖR-i kande tegemise, muutmise või kustutamise nõue eeldab ka tuvastusnõuet töösuhte olemasolu, selle lõppemise või puudumise kohta. TVK poole pöördutakse sageli registrikande tegemise, muutmise või kustutamise nõudega, kuid tegemist on olemuselt sooritusnõudega, mis eeldab lisaks tuvastusnõude esitamist (nt töösuhte olemasolu tuvastamise, töölepingu lõppemise tuvastamise, ülesütlemisavalduse tühisuse tuvastamise jms nõuded). Samas puudub praegu TvLS-is alus, millele TVK saaks tugineda näiteks puuduste kõrvaldamise määrust koostades. Seni on TVK avaldajatele selgitanud TsMS- is sätestatud korda vastavat regulatsiooni, kuid TvLS sellele ei viita. Ettepanek/kommentaari: TÖRi kande muutmise nõude esitamine koos tuvastusnõudega tekitab esiteks küsimuse, kas koos tuvastusnõudega, nt nõudega tuvastada töölepingu ülesütlemise tühisus, tuleb alati esitada automaatselt ka TÖR kande muutmise nõue. Arvestades, et TvLS § 63 järgi teeb TVK nagunii otsuse alusel TÖRi kande, ei tundu mõistlik seda eraldi nõuda. Teiseks, kui poolte vahel ei ole vaidlust, et töösuhe on lõppenud, kuid tööandja ei ole lihtsalt lõpetamiskannet TÖRi teinud, ei tundu asjakohane esitada tuvastusnõuet.	Selgitatud. Muudatuse eesmärk on vältida olukordi, kus TVK poole pöördutakse ainult TÖR kande muutmise taotlusega. TVK-sse on võimalus pöörduda tuvastusnõudega ning sellega koos taotleda ka TÖR kande muutmist. Kui töösuhte lõppemise osas ei ole vaidlust ning TÖR kanne vajab muutmist, ei ole vajalik TVK-sse pöördumine, vaid Maksu- ja Tolliamet saab poole taotlusel kannet muuta. Vastav selgitus on ka seletuskirja lisatud.
Eelnõu § 1 p 25 2.5 Punktiga 25 lisatakse TvLS § 27 lõikesse 2 punktiga 8 uus alus avalduse menetlusse võtmisest keeldumiseks, s.o juhul, kui avaldaja ei ole järginud TLS-i § 105 lõikes 1 sätestatud tähtaega ehk esitanud TVK-le avaldust ülesütlemise tühisuse tuvastamiseks 30 kalendripäeva jooksul arvates ülesütlemisavalduse saamisest. Ettepanek: Töödiguskomisjon teeb ettepaneku täiendada paragrahvi 27 lõiget 2 punktiga 8 järgmises sõnastuses: „8) avaldaja ei ole järginud töölepingu seaduse § 105 lõikes 1 sätestatud tähtaega ning töövaidluskomisjon ei ole tähtaega ennistanud.“	Arvestatud.
Eelnõu § 1 p 39 2.6 Punktiga 39 täiendatakse TvLS § 37 lõiget 2 pärast sõna „asjaolud“ tekstiosaga „, kohalduva õiguse“. Eelnõu selgituste kohaselt töölepingule kohalduv õigus selgitatakse välja REÕS-i § 35 kohaselt.	Arvestatud.

Ettepanek: Tööõiguskomisjon teeb ettepaneku muuta eelnõu seletuskirja selgitust, mille kohaselt töölepingule kohalduv õigus selgitatakse välja REÕS-i § 35 kohaselt. Komisjoni hinnangul ei ole tegemist korrektse viitega. Korrektne viide: Töölepingule kohalduv õigus selgitatakse välja REÕS-i ja Rooma I määruse alusel.	
Eelnõu § 1 p 53 2.7 Punktiga 53 muudetakse TvLS § 43 lõike 4 sõnastust selliselt, et TVK arvestab pärast ettenähtud tähtaega esitatud tõendeid vaid siis, kui seatud tähtaega on ületatud mõjuval põhjusel. Ettepanek/kommentaar: Tööõiguskomisjoni arvates võrreldes sätte praegust ja kavandatud sõnastust, ei ole selles kvalitatiivset erinevust, mis peaks vähendama mõjuva põhjuseta tõendite hilinenud esitamist. Pigem tundub uus sõnastus isegi istungil uusi tõendeid esitama julgustav.	Arvestatud.
Eesti Ametiühingute Keskliit	
Eelnõu üldiselt Täname eelnõu ja arvamuse esitamise võimaluse eest. EAKL on alati pooldanud töövaidluskomisjonide (TVK-de) asemel sõltumatu töökohtu loomist, mis lahendaks vaidluse kiiresti, odavalt ja lihtsustatud menetlusnormidega. Kahjuks aga sõltumatut töökohust Eestis ei ole. Eestis puudub tööõnnetuste ja kutsehaiguste kindlustus ja tööõnnetuste arv ei vähene. TVK-de pädevusse ei kuulu tööõnnetusest või kutsehaigusest tingitud tervisekahjustuse, kehavigastuse või surma põhjustamisega tekitatud kahju hüvitamise vaidluse lahendamine. Töötajatel on tööõnnetusest ja kutsehaigusest tingitud kahju sissenõudmisel olematud võimalused oma õigusi tavakohtutes kaitsta. Seetõttu on vajalik kindlasti ka selle probleemiga riigi tasandil tegeleda. TVK-le avalduse esitanutest on 90% töötajad, seetõttu TVK menetlus peaks olema töötaja jaoks võimalikult lihtne. Eelnõuga kõrvaldatakse mitmed menetluslikud probleemid viidetega TsMS-le. Seega muutub TVK menetlus üha enam sarnaseks kohtu menetlusega ja on oht, et ilma kvalifitseeritud õigusabi kasutamata ei ole töötajal võimalik menetluses osaleda. Seetõttu on	Teadmiseks võetud. Nagu töövaidluse lahendamise seaduse muudatuste väljatöötamiskavatsuse¹ tagasisidest selgus, on kutsehaiguste ja tööõnnetustega seotud vaidluste lahendamine keerukas ning vajab täiendavat analüüsi, kas võimaldada selliste vaidluste lahendamist TVK-des.

¹ <https://eelnoud.valitsus.ee/main/mount/docList/ee11b559-815e-41ac-a75b-61a12d12d539>

vajalik tagada tasuta õigusabi inimestele, kes ei ole võimelised ise TVK-sse korrektseid avaldusi esitama.	
Eelnõu § 1 p 4 Eelnõu punkt 4 näeb ette TvLS § 7 lõike 3 muutmise. Muudatuse tagajärjel oleks TVK juhataja palgaks 80% riikliku lepitaja põhipalgast põhjusel, et palgataseme tõstmine praegusest kõrgemale ei ole ettenähtavas tulevikus võimalik. Hetkel võimaldab seadus maksta TVK juhatajale 80–100 % riikliku lepitaja põhipalgast. TVK juhatajad oma valdkonna tippspetsialistid, kes peaksid saama kindlat garanteeritud kuupalka. TVK juhatajate palgatase peab olema motiveeriv ja ei tohi sõltuda Tööinspeksioonist (TI). Palume jätta TvLS § 7 lg 3 muutmata ja jätta seadusse võimalus saada parematel aegadel kõrgemat põhipalka.	Mittearvestatud. Vaidlust ei ole selles, et TVK juhatajad on võimekad valdkonna spetsialistid ja teevad olulist tänuväärset tööd. Paraku ei ole praegu ettenähtavas tulevikus siiski riigieelarvelist olukorda arvestades näha, et TVK juhataja põhipalk saaks olla suurem 80% riikliku lepitaja põhipalgast. Sellegipoolest on seeläbi tagatud TVK juhatajate perioodiline ametipalga tõus, kuivõrd see käib sama sammu teiste kõrgemate riigiteenijate ametipalkadega (nt õiguskantsler, Riigikohtu liikmed jt kõrgemate riigiteenijate ametipalkade seaduses nimetatud isikud). Lisaks võimaldatakse edaspidi TVK juhatajatele muutuvpalga maksmist.
Eelnõu § 1 p 6 Eelnõu punktiga 6 muudetakse TvLS § 7 lõiget 7 nii, et edaspidi rakenduvad TVK juhatajatele ATS § 61 lõiked 1,2, 5 ja 6 ning § 63. Muudatuse tagajärjel on võimalik maksta TVK juhatajatele muutuvpalka. TVK juhatajale makstav palk hakkab sõltuma TI peadirektori poolt kehtestatud palgajuhendist. Muutuvpalga maksmise korral makstav palk hakkab sõltuma sellest, kas määratud teenistusülesanded on korrektselt täidetud. Eelnimetatud muudatus vähendab TVK juhataja ametikoha sõltumatust, sest TVK juhataja muutub tavaliseks ametnikuks TI struktuuris. Seetõttu ei ole võimalik muudatust toetada.	Mittearvestatud. Kuivõrd eelnõuga kaotatakse TVK juhatajate palgavahemik 80–100% riikliku lepitaja põhipalgast ja fikseeritakse see 80%-ga, näeme ühe olulise kompensatsioonimeetmena muutuvpalga maksmise võimalust. Muutuvpalka saab maksta palgajuhendi alusel, mis tagab, et muutuvpalga maksmiseks on paigas konkreetset kriteeriumid ja läbipaistev reeglistik.
Eelnõu § 1 p 9 Punktiga 9 muudetakse TvLS § 12 lõiget 1, millega nähakse ette, et TI korraldab TVK tööd tervikuna. Juhul, kui TVK juhatajate teenistuskohad on TI struktuuris, nende töötasu tuleb TI eelarvest, kaebused TVK tegevuse kohta vaatab üle TI peadirektor ja TI korraldab TVK tööd tervikuna, ei saa enam väita, et TVK on sõltumatu kohtuväline organ. TVK sõltumatuse küsimus oli päevakorras juba 2023. aastal, kui analüüsiti TVK tööd. Vajalik oleks olukord, kus nii töötajad kui ka tööandjad selgelt eristaksid TI ja TVK-d. Inimesed ei saa aru, et TI juures asuv TVK on sõltumatu töövaidlusi lahendav organ. Tallinnas asub TVK TI	Selgitatud. Muudatusega ei nähta Tööinspeksioonile ette uusi ülesandeid seoses TVK-dega, vaid täpsustatakse sätet, et see vastaks tegelikule olukorrale. Sättele on lisatud täpsustus, et Tööinspeksioon tagab TVK-dele tööks vajaliku tugiteenuse, et ei tekiks arusaama, et Tööinspeksioon korraldab TVK-de tööd sisuliselt.

ruumides ja mingilgi moel pole aru saada, et tegemist ei ole TI allasutusega. Enamus TI juristide poole pöördunud inimestest on veendunud, et TI juristide nõuanded on TVK-dele kohustuslikud.	
Eelnõu § 1 p 15 Punktiga 15 muudetakse TvLS § 16 lõigete 1 ja 2 sõnastust selgemaks ja arusaadavamaks. Kindlasti on hea, kui selge sõnastus ütleb, et TVK-s kantud menetluskulud kannavad pooled ise. Töötaja seisukohast on ebaõiglane, kui vaidluse jätkumisel kohtus peab töötaja maksma teise poole TVK-s kantud menetluskulud. Veelgi enam ei tohiks tekkida sellist olukorda, kui töövaidlust kohtus läbi ei vaadata ja töötajalt nõutakse vastaspoole TVK-s kantud kulusid võlaõigusseaduse sätete alusel. Palume TvLS § 16 lõiget 2 muuta selliselt, et TVK-s kantud menetluskulusid ei ole võimalik pooltel välja nõuda ka kohtumenetluses.	Mittearvestatud. Ringkonnakohus on oma lahendites öelnud, et TVK-s kantud kulusid ei saa nõua võlaõigusseaduse kahju hüvitamise sätete alusel (TrtRnKo 08.01.2025, 2-23-14594/16, p 9.1; TrtRnKo 19.11.2020, 2-19-19395/30, p 9.).
Eelnõu § 1 p 46 Punktiga 46 muudetakse TvLS § 40 lõiget 1 ja suurendatakse kirjalikus menetluses lahendatava nõude kogusummat 8000 euroni. Kui vaidluse asjaolud on selged ja poolte istungile ilmumine ei ole vajalik, siis võiks nõuete kogusumma piir olla veelgi suurem. Samuti võiks kaaluda piirsumma kaotamist. Töötajate töötasud on väga erinevad, alates töötasu alammäärast kuni mitme tuhandeni. Seetõttu, miks peaks kõrgema töötasuga töötaja selget töötasu nõuet lahendama istungil ainuüksi seetõttu, et tema töötasu on suurem.	Arvestatud. Sättest on välja jäetud 8000 euro piirsumma tingimus.
Eelnõu § 1 p 68 Punktiga 68 muudetakse TvLS § 58 lõiget 5 nii, et töövaidlusasja jätkumisel kohtumenetluses kaotatakse kohtu õigus nõuda avalduse esitamist hagimenetluses ettenähtud vormis. Muudatusega justkui kaob kohtul õigus nõuda avalduse uuesti esitamist hagiavaldusena, kuid samas säilib kohtul võimalus nõuda hagi tervikteksti esitamist, kui TVK-s on avaldust muudetud. Muudatus võib küll mingil määral muuta paremaks olukorda, kus TVK-sse avalduse esitanud töötaja on sunnitud koostama hagiavaldust. Samas jääb alles töövaidluste nõ nelja-astmeline lahendamine. Praegu kehtiv olukord, kus TVK-s toimunud vaidlus algab maakohtus algusest peale, on töötajatele arusaamatu ja koormav. Enamikel juhtudel muutub töötaja hagejaks, kuigi ta on TVK otsusega rahul. Maakohtus algab vaidlus otsast peale, kuid ainult edasikaevatavas osas. Samas ei ole justkui edasikaebamist ja on sama vaidluse uuesti läbivaatamine. Kahjuks leidub tööandjaid,	Mittearvestatud. TVK ei ole osa kohtusüsteemist, mistõttu ei saa TVK otsust võrdsustada kohtuotsusega. Töövaidluse pooltele peab jääma võimalus, et kohus vaatab töövaidlusega seonduva algusest peale uuesti üle.

kes esitavad kohtule taotluse TVK otsuse uueks läbivaatamiseks ainuüksi seetõttu, et TVK otsus ei jõustuks. Teades, et töötaja ei ole võimeline ise kohtu jaoks dokumente vormistama ja tal puuduvad vahendid ka esindaja kaasamiseks, tekib olukord, kus TVK otsus ei jõustugi. TVK juhatajad on spetsialiseerunud töövaidluste lahendamisele ja TVK otsuste kvaliteet on väga hea. Seetõttu tuleks kaaluda võimalust, et TVK otsustel oleks võrdväärne kaal esimese astme kohtuotsusega ja TVK otsuseid oleks võimalik vaidlustada teise astme kohtus.	
Maksu- ja Tolliamet	
Eelnõu § 1 p 1 Eelnõu § 1 punkti 1 osas teeme ettepaneku TvLS § 2 lõike 1 punktis 1 asendada sõna „Eestis“ sõnadega „Eesti äriregistris“. Tegemist oleks täpsema terminiga ja hõlmab kõiki registreeritud ettevõtjaid.	Arvestatud.
Eelnõu § 1 p 1 Lisaks teeme eelnõu § 1 punkti 1 osas ettepaneku TvLS § 2 lõike 1 punktis 1 asendada sõna „filiaali“ sõnadega „püsiva tegevuskoha“.	Mittearvestatud. TVK-l puudub võimalus püsiva tegutsemiskoha tuvastamiseks TVK lihtsa ja kiire menetluse raames.
Eelnõu § 1 p 3 Eelnõu § 1 punkti 3 osas teeme ettepaneku täiendada TvLS § 2 lõike 2 sõnastust. Selgitame, et isikud ei pöördu töövaidluskomisjoni tööjõumaksude määramise või tasumise küsimustes ning töövaidluste aluseid võib olla mitmeid, mille lahendamisel ei pruugi tööjõumaksud üldse asjasse puutuda. Maksuhalduri pädevusse kuulub lisaks tööjõumaksudele ka teiste maksude määramine ja kontrollimine. Lisaks märgime, et sõna „tööjõumaksud“ ei ole ametlik termin, vaid kõnekeeles levinud sõna, mis sisaldab erinevaid makse. Eeltoodust tulenevalt teeme ettepaneku täiendada TvLS paragrahvi 2 lõiget 2 pärast sõna „hüvitamise“ sõnadega „ega maksuhalduri pädevusse kuuluvate maksude üle tekkinud“.	Arvestatud.
Eelnõu § 1 p 75 ja § 2 p 2 Töövaidluskomisjon teeb töötamise registrisse kandeid töövaidluskomisjoni jõustunud otsuse alusel (TvLS § 63 ja MKS § 25⁵ punkt 4). Eelnõus toodud TvLS § 63 ja MKS § § 25⁵ punkti 4 muudatusega võimaldatakse kandeid töötamise registrisse teha ka lepituskokkuleppe ja kompromissi alusel, mis kinnitatakse määrusega. Seega on töövaidluskomisjoni määrusega kinnitatud kompromiss ja lepituskokkulepe töötamise registri kande aluseks. Kuna see puudutab	Arvestatud.

ka MKS § 25¹ lõiget 2, teeme ettepaneku täiendada MKS paragrahvi 25¹ lõiget 2 pärast sõna „otsuse“ sõnadega „või määruse“.	
Eelnõu § 2 p 3 Punktiga 18² antakse maksuhaldurile õigus avaldada töövaidluskomisjonile töövaidluse lahendamiseks mitteresidendist tööandjana registreeritud tööandja andmeid. Eelnõu seletuskirjast nähtub, et töötaja ja mitteresidendist tööandja vahelise vaidluse lahendamiseks ja tööandja andmete kontrollimiseks edastab töövaidluskomisjoni dokumendihalduse spetsialist päringu MTA-le ning IT süsteemide arendusvajadusi muudatusega ei kaasne, kuivõrd töövaidlusi, mille üks osapool on mitteresidendist tööandja, tuleb ette harva. Osundame, et MTA-l on soovitava andmekoosseisu edastamiseks olemas vastav x-tee teenus, mistõttu peame aja kokkuhoidu arvestades võimalikuks vastavad andmed edastada x-tee vahendusel. Andmete edastamise eel tuleks sõlmida ka andmevahetuse kokkulepe.	Teadmiseks võetud. Seletuskirja on ka täiendatud vastava selgitusega.
Eelnõu § 2 p 3 Punktiga 18³ nähakse ette õiguslik alus, mis võimaldab maksuhalduril edastada Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumile (edaspidi ka MKM) teavet kollektiivlepingu laiendatud tingimuse kontrollimiseks kollektiivlepingu seaduse kohaselt. Esmalt peame oluliseks märkida, et eelnõu nimetatud punkti muudatusega kaasnevad MTA-le kohustused, mille täitmiseks puudub vajaminev ressurss. Lisaks osundame, et MTA ülesanded tulenevad Maksu- ja Tolliameti põhimääruse §-st 7 ning selle kohaselt ei ole MTA ülesanne koondada ja väljastada statistikat. Kuna Eestis teeb statistikat Statistikaamet vastavate metoodikate abil ning kuna eelnõu seletuskirjas välja toodud soovitatav andmekoosseis on Statistikaametil olemas, kelle ülesandeks on muuhulgas teha riiklikku statistikat ning osutada andmeajagamine (riikliku statistika seadus § 9 lõige 2), on MTA seisukoht, et need kollektiivlepingu laiendamise tingimuse kontrollimiseks vajaminevad andmed võiks MKM-ile väljastada Statistikaamet. Teeme ettepaneku see punkt eelnõust välja võtta.	Mittearvestatud. MKM ei nõustu ettepanekuga jätta säte eelnõust välja järgmistel põhjustel: 1) MTA on senises praktikas järjepidevalt asunud seisukohale, et kehtiv MKS ei võimalda MKM-ile poliitikakujundamiseks ega kollektiivlepingu seadusest tulenevate ülesannete täitmiseks vajalike isikustamata andmete väljastamist ega nende väljastamiseks vajalike andmetööstustoimingute tegemist. Seetõttu ei lahenda probleemi viide Statistikaameti võimalikule rollile, vaid vajalik on luua selge õiguslik alus andmete saamiseks. 2) Kavandatav muudatus ei kujuta endast erandit, vaid lähtub MKS §-s 29 juba väljakujunenud põhimõttest võimaldada maksuhalduril edastada tema valduses olevaid andmeid teistele asutustele nende seadusest tulenevate ülesannete täitmiseks.

	Sarnased alused on loodud muu hulgas Rahandusministeeriumile maksu- ja palgapoliitika ning avaliku teenistuse kujundamiseks ja analüüsimiseks (MKS § 29 p-d 6¹, 48 ja 49) ning Kliimaministeeriumile tasumäärade kujundamiseks ja nende mõju hindamiseks (MKS § 29 p 32¹). 3) Ei ole põhjendatud, et MKM peaks vajalikud andmed saama Statistikaameti kaudu, kuna: a. MKS § 29 alusel on andmete saamise õigus antud mitmetele asutustele ka olukorras, kus osa vastavast teabest on kättesaadav Statistikaameti kaudu. Seadusandja on sellistel juhtudel pidanud oluliseks, et asutusel oleks oma ülesannete täitmiseks otsene õiguslik alus vajalike andmete saamiseks maksuhaldurilt. Sama põhimõte on põhjendatud ka MKM-i puhul. b. Kõiki poliitikakujundamiseks vajalikke andmeid Statistikaamet ei avalda või ei avalda piisava detailsusega. Statistikaametis tellimustööna valmivad andmepäringud on tasulised. Riigi vaatest ei ole otstarbekas ühe riigiasutuse valduses olevate andmete kasutamiseks teise riigiasutuse seadusest tulenevate
--	---

	ülesannete täitmiseks teha kulutusi kolmanda asutuse vahendusel. 4) MKM mõistab MTA muret täiendava töökoormuse osas, kuid see ei muuda vajadust tagada MKM-ile juurdepääs seadusest tulenevate ülesannete täitmiseks vajalikele andmetele. Andmeid vajatakse nii kollektiivlepingu laiendamise tingimuste kontrollimiseks (KLS § 42 lg-d 3 ja 4 ning § 44), kui ka majandus-, ettevõtlus-, tööhõive- ja tööturupoliitika kujundamiseks, analüüsimiseks ning mõjude hindamiseks (VVS § 63, MKMi põhimäärus § 10). Andmeid küsitakse alati konkreetsel, eelnevalt määratletud eesmärgil ning üksnes ulatuses, mis on vajalik vastava ülesande täitmiseks. MKM teeb andmepäringute kavandamisel ja esitamisel koostööd andmevaldajaga ning arvestab päringute koostamiseks mõistliku ajakuluga. Mõned päringud on iga-aastased, mis tähendab, et MTA saab kasutada juba varasemalt välja töötatud metoodikaid ning andmetööstustoiminguid, mis säästab MTA ressursi. Kokkuvõttes on praktikas selliste andmepäringute hulk väike (senise praktika kohaselt alla 10 päringu aastas). Arvestades MTA senist tõlgendust kehtivale õigusele ning MKM-i seadusest tulenevaid ülesandeid, on kavandatav õiguslik alus vajalik ja põhjendatud.
--	--

Eelnõu § 2 p 3 Punktiga 18⁴ luuakse õiguslik alus, mis võimaldab MTA-l edastada MKM-le poliitika kujundamiseks, analüüsimiseks ja mõjude hindamiseks vajalikke andmeid, mis on maksuhalduri valduses. Märkime, et eelnõu seletuskirjas nimetatud punkti osas välja toodud andmekoosseisude alusandmestik on Statistikaametil olemas ning arvestades ka eelnimetatud alapunkti osas välja toodud selgitusi, võiks nende agregeeritud, isikustamata andmete väljastajaks MKM-ile olla Statistikaamet. MTA ressurss on piiratud ja statistika kokkupanek on MTA-le väga ajamahukas ning pärsib maksukogumisega tegelevatele üksustele riskianalüüsi ja muu andmepakkumise osutamist. Eeltoodust tulenevalt teeb MTA ettepaneku see punkt eelnõust välja võtta.	Mittearvestatud. Põhjendused on toodud eelmise Maksu- ja Tolliameti ettepaneku juures.
Eesti Väike- ja Keskmiste Ettevõtjate Assotsiatsioon	
Eelnõu üldiselt Edastasite arvamuse avaldamiseks töövaidluse lahendamise seaduse ja teiste seaduste muutmise seaduse eelnõu. Eesti Väike-ja Keskmiste Ettevõtjate Assotsiatsiooni (EVEA) tänab võimaluse eest esitada oma vaatenurk ja ettepanekud. EVEA toetab lähenemist, mille eesmärgiks ei ole kehtiva seaduse ulatuslik ümberkujundamine, vaid seaduse täpsustamine õigusselguse huvides. Töövaidluste lahendamisel töövaidluskomisjonis (TVK) esineb rohkesti menetlusega seotud küsimusi, millele tuleb otsida vastuseid, kasutades tõlgendamist või õiguse analoogiat. Paljud tehtavad muudatused peaksid võimaldama TVK-l efektiivsemalt vaidlusi lahendada ning tagada töövaidluse osapoolte õiguste tõhusama kaitse. Oluline on aga teha optimaalne valik menetluslike küsimuste vahel, mida on vaja eraldi reguleerida ja mille puhul võib kasutada menetlusnormide tõlgendamist ning analoogiat. Probleem seisneb selles, et kui reguleerida menetlus liiga detailselt, siis kaotab töövaidluste kohtuväline lahendamine oma kiiruse ja lihtsuse. Sellisel juhul tekib küsimus eraldiseisva töökohtu loomisest, mis aitaks vähendada maakohtute töökoormust ja suurendada kohtunike spetsialiseerumist.	Teadmiseks võetud. Vt vastuseid kommentaarile all järgnevalt.
Eelnõu § 1 p 2 Eelnõus täiendatakse töövaidluse lahendamise seadust (TvLS) sättega, millega nähakse ette võimalus pöörduda TVK-sse Eestisse lähetatud töötajate töötingimuste seaduse §-s 52 ja töölepingu seaduse §-s 331 sätestatud nõuetega, s.t nõuetega, mis on esitatud tööandjalt alltöövõtu tellinud isiku vastu. Töölepingu seaduses on erandina sätestatud, et kui töötaja teeb hoonete ehitamise, remondi, hooldamise, ümberehitamise või lammutamisega seotud ehitustöid ning tööandja ei maksa talle töötasu, vastutab alltöövõtu tellinud isik tööandja töötasu maksmise	Mittearvestatud. Tegemist on eelkõige töötasu nõudega ning teisi töötasu nõudeid lahendavad TVK-d, seega on loogiline, et ka alltöövõtu tellinud isiku vastu suunatud töötasu nõudeid saaksid lahendada TVK-d.

kohustuse eest võlaõigusseaduse käenduse sätete alusel käendajana. Kuna tegemist ei ole töövaidlusega, vaid nõuete tagamisest tekkinud vaidlusega, siis ei ole põhjendatud võimaluse andmine lahendada seda TVK-s. Sellised vaidlused saab lahendada kohtus. Sama kehtib ka lähetatud töötajate puhul.	
Eelnõu § 1 p 20 Eelnõus tehtava muudatuse kohaselt peab avalduses lisaks nõudesummale olema edaspidi välja toodud ka nõudesumma kujunemine ehk arvutuskäik. Teave nõudesumma kujunemise kohta on oluline info nii vastaspoolele kui ka vaidluse lahendajale. TVK-s puudub aga kohtumenetluses eksisteeriv eelmenetlus, mille ülesandeks on muu hulgas välja selgitada hageja nõuded ja menetlusosaliste faktilised väited nõuete kohta. Muudatus on problemaatiline, kuna muudab TVK poole pöördumise keerulisemaks, kehtestades avalduse vormistamise täiendava nõude. Alustatud menetluse käigus on võimalik kõrvaldada puudused ja ebatäpsused, mille klaarimine ei oluliselt ajamahukam, kui esitatud avalduses nõudesumma kujunemist põhjalikult selgitada. Selline muudatus ei aita kaasa vaidluse kiiremale lahendamisele ega tõsta oluliselt TVK efektiivsust.	Arvestatud. Sätet on täiendatud järgmiselt: paragrahvi 26 lõike 2 punkti 4 täiendatakse pärast sõna „nõudesumma“ sõnadega „ja selle arvutuskäik, välja arvatud kui nõudesummat ja arvutuskäiku ei ole võimalik mõistlikult eeldades või asjaolusid arvestades esitada.“
Eelnõu § 1 p 21 Sarnane olukord on seotud täiendusega, millega kohustatakse avaldajat märkima TVK-le esitatud avalduses mittenõustumine tagaseljaotsuse tegemisega. Muudatus on seotud seadusesse lisatava sättega, millega luuakse tagaseljaotsuste tegemise võimalus TVK-s. Muudatuse kohaselt eeldatakse avaldaja nõusolekut tagaseljaotsuse tegemisega, kui avaldaja ei ole TVK-le teatanud, et ta ei soovi tagaseljaotsuse tegemist. Selleks on vaja avaldajale luua võimalus juba avalduses märkida, kui ta ei nõustu tagaseljaotsuse tegemisega. Probleem on selles, et kui ta jätab avalduses selle märkuse tegemata, siis ei saa formaalsel põhjusel menetlust algatada ja avaldust tuleb täiendada. Selle tulemusena hakkab vaidluse lahendamine venima ning menetlus kaotab lihtsust ja kiirust.	Arvestatud. Eelnõu sätet on muudetud selliselt, et avalduses tuleb märkida nõustumine tagaseljaotsusega.
Eelnõu § 1 p 24 Eelnõuga pikendatakse avalduse menetlusse võtmise otsustamise tähtaega. TVK peab praegu otsustama avalduse menetlusse võtmise kolme tööpäeva jooksul. See tähtaeg on väidetavalt osutunud liiga lühikeseks, eriti näiteks olukordades, kus avaldusi laekub korraga palju ja/või üks TVK juhataja peab asendama teist. Seega soovitakse TVK-le avalduse menetlusse võtmiseks ette näha pikem, viiepäevane tähtaeg. EVEA ei toeta nimetatud tähtaja pikendamist, kuna see oleks vastuolus kiire menetluse põhimõttega.	Mittearvestatud. Muudatuse vajadus on tulnud TVK praktikast. Arvestades töövaidluste arvu kasvutendentsi ning avalduste ja neile lisatud tõendusmaterjali mahu olulist kasvu, on kolm tööpäeva liiga lühike aeg. Avalduse ja lisatud tõendid peab läbi töötama TVK juhataja, sest ei ole võimalik palgata täiendavat abipersonali, kes saaks TVK juhataja eest kasvõi osaliselt

	menetlusse võtmise eelsed aga õigusteadmisi vajavad, toimingud ära teha (vrd kohtus on kohtunikul võimalik kasutada kohtujuristi abi).
Eelnõu § 1 p 27 Kehtivas õiguses ei ole TVK-l võimalik puuduste kõrvaldamiseks määratud tähtaega poole põhistatud avalduse alusel või omal algatusel mõjuval põhjusel pikendada. Selleks puudub ka vajadus, sest 15 kalendripäeva pikkune tähtaeg on täiesti piisav puuduste kõrvaldamiseks.	Mittearvestatud. Eelnõuga kavandatud muudatus on vajalik, annab vajadusel paindlikkuse ning arvestades, et vaidlevad pooled on valdavalt õigusvaidlustes kogenematud, on praktikas tekkinud korduvalt vajadus tähtaega pikendada. Liiga jäik õigusnorm võib kahjustada töövaidluse õiget ja õiglast läbivaatamist.
Eelnõu § 1 p 37 Eelnõuga täiendatakse TvLS § 35 lõiget 1 ning nähakse ette, et pooled sõlmivad lepituskokkuleppe kirjalikult kümne tööpäeva jooksul avalduse menetlusse võtmisest arvates, välja arvatud juhul, kui menetlus pikenes objektiivsete asjaolude tõttu. Muudatuse põhjenduseks tuuakse, et praegune korraldus ei ole piisavalt paindlik ega võimalda ettenähtud kümnetööpäevasest ajaraamist üle minna. EVEA hinnangul ei ole vaja sellist võimalust sätestada, et olemasolev tähtaeg on lepitamiseks piisav. Kui pooltel puudub soov kokkuleppele jõudmiseks, siis lisaaja andmine kokkuleppe saavutamisele palju kaasa ei aita ja vaidluse lahendamiseks on vaja pöörduda töövaidluskomisjoni või kohtusse. Kaaluda võiks hoopis seaduses läbivalt tähtaegade sõnastuse ühtlustamist - kord on need antud kalendripäevades ja siis jälle tööpäevades.	Osaliselt arvestatud. Seaduses sätestatud tähtaegu on osaliselt ühtlustatud.
Eelnõu § 1 p 43 Eelnõuga muudetakse § 38 lõiget 1 ning nähakse ette, et TVK-le esitatud avaldus vaadatakse läbi 45 päeva jooksul alates avalduse menetlusse võtmisest. Põhimõtteliselt saab nõustuda sellega, et tähtaja kulgemine peaks algama mitte avalduse esitamisest, vaid avalduse menetlusse võtmisest. Kui aga eelnõus sätestatakse, et avalduse saamise järel tuleb otsustada selle menetlusse võtmine kehtiva kolme tööpäeva asemel viie tööpäeva jooksul, siis see võimendab probleemi, mis on seotud menetluse kiiruse vähenemisega.	Selgitatud. Vajadus pikema tähtaega järele menetlusse võtmise üle otsustamiseks on tulnud TVK-de praktikast, kuivõrd TVK-sse pöördumine on pidevalt tõusnud ja läbivaatamist vajavate avalduste arv suurenenud.
Eelnõu § 1 p 44 Eelnõuga muudetakse § 38 lõiget 2 nii, et istungi edasilükkamisel oleks objektiivsete asjaolude järgi võimalik uus istung pidada ka hiljem kui 30 kalendripäeva alates eelmise istungi toimumise päevast. Praegune kord on eelnõu autorite arvates istungi pidamise tähtaja puhul liialt paindumatu. Jällegi on tegemist küsimusega, mis puudutab menetluse kiirust. EVEA hinnangul	Mittearvestatud. Muudatus toetab pidada uus istung üldjuhul 30 kalendripäeva jooksul, tagades menetluse mõistliku kiiruse, võimaldades samas paindlikkust objektiivsete takistuste korral. Regulatsiooni selgus ja konkreetsus kaitsevad ka menetluse venitamise taktika

on probleem vaja lahendada töökorralduslike meetmetega, mitte aga seaduse muutmisega. Pealegi kasutatakse eelnõus objektiivsete asjaolude mõistet, mis vähendab õigusselgust.	eest, kuna piiravad põhjendamatute istungimuudatuste ja tühistamise võimalust. Istungi tühistamise või aja muutmise otsustamise koondamine töövaidluskomisjoni juhataja pädevusse ning viivitamatu määrusega menetlusosaliste teavitamine aitavad omakorda kaasa menetluse operatiivsusele, läbipaistvusele ja õigusselgusele.
Eelnõu § 1 p 67 Eelnõuga täiendatakse seadust sättega, millega nähakse ette, et TVK juhataja võib mõjuval põhjusel otsuse teatavaks tegemise tähtaega määrusega pikendada kuni kümne tööpäeva võrra ning TVK teatab menetlusosalistele otsuse teatavaks tegemise aja muutmisest. Kehtiv norm reguleerib otsuse teatavaks tegemist menetlusosalistele, kui töövaidlusasi vaadatakse läbi istungil ning otsus tuleb teatavaks teha kümne tööpäeva jooksul pärast istungi toimumist. Tähtajast kõrvale kalduda ei ole praegu seadusega lubatud. Seadusandja antud tähtaeg on üldjuhul piisav, kuid suurema paindlikkuse huvides soovitakse anda TVK juhatajale võimalus otsuse teatavaks tegemise tähtaja pikendamiseks. Suurem paindlikkus menetluse kiiruse arvelt ei ole EVEA arvates parim lahendus.	Mittearvestatud. Muudatus loob vajaliku ja mõistliku paindlikkuse olukordadeks, mida kehtiv regulatsioon ei kata. Praktikas võib ette tulla ettenägematuid asjaolusid, nagu töövaidluskomisjoni juhataja haigestumine või muud objektiivsed takistused, mille korral ei ole praegu seaduses ette nähtud võimalust otsuse teatavakstegemise tähtaega õiguspäraselt pikendada. Muudatus ei ole suunatud menetluse kiiruse põhjendamatule vähendamisele ega kuritarvitamisele, vaid üksnes erandlike ja mõjuvate põhjuste lahendamiseks. Tähtaja pikendamine on selgelt piiritletud (kuni kümme tööpäeva), seotud määruse tegemise kohustusega ning menetlusosaliste teavitamisega, mis tagab läbipaistvuse ja välistab meelevaldse kasutamise. Seetõttu ei vähenda muudatus menetluse tõhusust, vaid aitab tagada õiguspärase, kvaliteetse ja praktikas toimiva menetluse ka erandlikes olukordades.
Justiits- ja Digiministeerium	
Eelnõu üldiselt JDM tellis 2025. a tsiviilasjade kohtuväliste vaidluste lahendamise põhiseaduspärasuse analüüsi 1. Analüüs ei jõudnud ühesele järeldusele, kas vaidluskomisjonis siduva lahendiga tsiviilvaidluste lahendamine on Eesti Vabariigi põhiseadusega (edaspidi PS) kooskõlas (PS § 15, § 146). Analüüsis märgiti mh, et riskide maandamiseks oleks mõistlik komisjonide tegevust kas ümber kujundada või, kui neid soovitakse senise pädevusega säilitada, nende pädevust ja menetluskorda	Arvestatud. Eelnõu seletuskirja on lisatud põhiseaduspärasuse analüüs.

rangemate reeglitega piiritleda. Kooskõla PS §-ga 15 sõltub analüüsi kohaselt eelkõige sellest, kuivõrd on takistatud vaidlusega kohtusse pöördumine. Eelnõu seletuskirjas puudub analüüs muudatuste PS-pärasuse osas. Arvestades eelviidatud analüüsi, on põhiseaduspärasuse hinnang ja põhjalik analüüs vajalik kõigi punktide puhul, millega vaidluskomisjoni pädevust soovitakse laiendada.	
Eelnõu § 1 p 31 Eelnõuga laiendatakse töövaidluskomisjoni (TVK) pädevust, mille PS-pärasus on küsitav ja mida JDM ei toeta. Töövaidluse lahendamise seadusest (TvLS) tuleks välja jätta nõudest loobumise regulatsioon (nii muudatustest kui ka kehtivast regulatsioonist). TVK menetluses piisab nõude tagasivõtmisest. Seni on olnud nõudest loobumine TvLS-is õiguslikult ebaselgelt reguleeritud (seejuures ei ole reguleeritud õiguslikud tagajärjed), kuid kavandatava eelnõuga soovitakse seda reguleerida selliselt, et võimaldada avaldajal nõudest TVK menetluses loobuda ja keelata sel juhul kohtusse pöördumine. TVK ei ole kohus, seetõttu ei peaks komisjonil sellist pädevust olema ja loobumise regulatsiooni PS-pärasuse riive (§ 15, 146) on tõenäoliselt ebaproportsionaalne, kuna kohtusse pöördumise võimalus sellisel juhul puudub. TVK koormuse vaates ei tohiks olla tähendust, kui avaldaja võtaks loobumise asemel avalduse TVK menetluses tagasi. Sel juhul jääks avaldajale nõudeõigus alles ja ta ei kaota õigust pöörduda kohtusse.	Osaliselt arvestatud. Punktis 31 planeeritud muudatus on eelnõust välja jäetud.
Eelnõu § 1 p 51 JDM ei toeta tagaseljaotsuse tegemise võimaluse loomist TvLS-is. Muudatuse põhjusena on seletuskirjas märgitud, et TVK-l on keerukas vaidlusi sisuliselt lahendada, mis ei saa olla asjakohane põhjus organi, mille poolt siduva lahendiga tsiviilvaidluste lahendamise PS- pärasus on küsitav, pädevuse laiendamiseks ja lihtsustatult siduvate lahendite tegemise võimaldamiseks. Esikohale tuleks seada menetlusosaliste õigused.	Mittearvestatud. Leiame, et tagaseljaotsuste tegemise võimalus toetab TVK-le seadusega seatud eesmärgi lahendada töövaidlused võimalikult lihtsalt, kiirelt, kulutõhusalt, kvaliteetselt ja efektiivselt, kahjustamata seejuures menetlusosaliste õigusi. Tagaseljaotsuse tegemisel ei ole menetlusosaliste õigused piiratud, kuna vastaspoolele jääb alati alles õigus pöörduda vaidluse sisuliseks lahendamiseks kohtusse hagi menetluse korras. Samuti on eelnõuga ette nähtud võimalus menetluse taastamiseks ning teatud olukordades ei ole lubatud tagaseljaotsuse tegemine. Tagaseljaotsus lõplikuks ega välista kohtulikku kontrolli, vaid tagab avaldajale esialgse ja tõhusa õiguskaitse

	olukorras, kus vastaspool on jätanud (sageli tahtlikult) menetluses osalemata. Tagaseljaotsuse tegemise võimalus on tsiviilkohtumenetluses juba väljakujunenud ning selle eesmärk on distsiplineerida menetlusosalisi ja vältida pahatahtlikku venitust. Ka TVK menetluses ei ole tagaseljaotsus automaatne ega kohustuslik, vaid kaalutusotsus, mida saab rakendada üksnes selgelt piiritletud juhtudel. TVK peab ka tagaseljaotsuse tegemisel kontrollima nõude õiguslikku põhjendatust ning ilmselgelt põhjendamatuid nõudeid ei saa rahuldada. Seega ei tähenda tagaseljaotsuse lisamine TVK menetlusse kõrvalekaldumist õigesti ja õiglaselt vaidluste lahendamise eesmärgist, vaid võimaldab tõhusamalt tasakaalustada menetluse kiirust ja kvaliteeti, vältida menetluse põhjendamatut venimist ning tagada avaldajale õigeaegne ja efektiivne õiguskaitse, säilitades samal ajal vastaspoole põhiõigused ja kohtuliku kontrolli võimaluse.
Eelnõu § 1 p 75 Töötamise registri regulatsioon ei vasta isikuandmete, avaliku teabe töötlemise ja andmekogude nõuetele. See tuleb viia kooskõlla juhisega isikuandmete ja avaliku teabe töötlemise ning andmekogude reguleerimise kohta eelnõudes². Mõned näited muutmise vajadusest on järgmised: maksukorralduse seaduse (MKS) § 251 lg 2 näeb ette volitatud töötlejad, kelle puhul on piisav, kui need on ette nähtud registri põhimääruses. Juhime ka tähelepanu, et kui andmekogu peetakse lõikes 2 nimetatud volitatud töötlejate ülesannete täitmiseks (vt § 251 lg 1), siis on need asutused kaasvastutavad töötlejad, mitte volitatud töötlejad. Volitatud töötleja saab täita vaid neid ülesandeid, mille vastutav töötleja talle edasi delegeerib. Lisaks sellele on Töövaidluskomisjon andmeandja ja tema ülesandeid ei pea seaduses reguleerima, samuti ei ole vajalik näha ette Töötukassa õigust andmete sisestamiseks, kuna Töötukassa on ka üks	Mittearvestatud. Maksukorralduse seadus ei kuulu Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi pädevusse. Käesoleva eelnõuga tehakse seaduses vaid hädavajalikud muudatused, et tagada TVK ligipääs vajalikele andmetele. Kui seadus vajab täiendavalt muutmist, tuleks nende ettepanekutega pöörduda Rahandusministeeriumi poole.

kaasvastutavatest töötlejatest. Lõikes 4 nähakse ette, kelle kohta andmeid registrisse esitatakse, kuid seal ei ole toodud välja, mis isikuandmete kategooriad silmas on peetud. Lõige 6 näeb ette, et töötamise registri kande õigsuse eest vastutab kande tegija. Juhime tähelepanu, et kande tegijal on kohustus kanda registrisse korrektsed andmed, kuid juba registrisse kantud andmete õigsuse eest vastutab andmekogu vastutav töötaja. MKS § 254 kohaselt sätestatakse töötamise registrisse kantavate andmete loetelu maksukohustuslaste registri põhimääruses. Juhime tähelepanu, et isikuandmete kategooriad tuleb ette näha seaduse tasandil.	
Eelnõu § 1 p 47 TvLS-i kättetoimetamise regulatsioon ei vasta õigusselguse põhimõttele ja võib olla vastuolus PS § 24 lg-ga 2. TvLS § 37 lg 4 (mida soovitakse ka muuta eelnõuga), ei ole sätestatud, et avaldus tuleks kätte toimetada (vrd tsiviilkohtumenetluse seadustiku (TsMS) § 393 lg 1). Menetlusosalise teavitamine menetlusest ja menetluses osalemise võimalustest tuleneb põhiseadusest (PS § 24 lg 2) ning see peaks olema ka TvLS puhul nii regulatsiooni põhiseaduspärasuse tagamiseks. Kättetoimetamisele kohaldatakse TvLS kohaselt küll TsMS- i, kuid jääb arusaamatuks § 24 skoop. Tekib küsimus, kas TsMS-i kättetoimetamise regulatsiooni kohaldatakse siis, kui TvLS näeb ette kättetoimetamise või tähendab see säte, et toimetatakse ühtlasi kätte need menetlusdokumendid, mida näeb ette TsMS. Ilmselt on tegemist esimese olukorraga. TsMS § 306 lg 5: „Kohus peab menetlusosalisele kätte toimetama hagiavalduse, kaebuse ja nende täiendused, kohtukutsed, samuti kohtuotsuse ja asjas menetlust lõpetava määruse ning seaduses nimetatud muud menetlusdokumendid“. Kättetoimetamise regulatsioon tuleks läbivalt TvLS-is üle vaadata, et oleks tagatud isikute võimalus osaleda temaga seonduvas vaidlusmenetluses.	Arvestatud. TvLS § 37 lg 4 on täiendatud selliselt, et avaldus tuleb kätte toimetada.
Eelnõu § 1 p 10 Eelnõu § 1 p-s 10 soovitakse sätestada võimalus pöörduda Tööinspektsiooni peadirektori poole kaebusega, mida JDM väljapakutud sõnastuses ei saa toetada. Esmalt märgime, et kaebuse aluseks määratud eeldus (rikutud on menetlusreegleid) on liiga üldine ja avar. Seletuskirjas on oluliselt kitsendatud normi kohaldamissala, mistõttu ei vasta norm seletuskirjale. Seletuskirjas viidatakse, et peadirektoril ei ole õigust anda suuniseid asja lahendamiseks või tühistada, millega nõustume, kuid menetlusreeglite rikkumine hõlmab nt ka tõendite ebaõiget kogumist ja hindamist. Kui eeskujuks on võetud kohtute seaduse § 45, võiks kaaluda ka selle konkreetsemat koosseisu eeskujuks võtta. Täiendavalt selgitame, et kavandatavast sättest järeldub, et kui peadirektor teeb otsuse, saab selle peale edasi kaevata halduskohtule. Seega tekib	Arvestatud. Sätte sõnastust on täiendatud, võttes eeskujuks kohtute seaduse § 45. Lisaks selgitame, et kaebust ei saa esitada otsuse sisu kohta, seega ei teki olukorda, kus toimuks kaks sisulist vaidlust paralleelselt. Avalduse maakohtule saab teha asja sisuliseks läbi vaatamiseks. Halduskohtu poole saab pöörduda, kui ei nõustuta Tööinspektsiooni peadirektori vastusega kaebusele, mis ei puuduta vaidluse sisu.

olemasoleva sõnastusega olukord, kus juhul, kui pool ei nõustu TVK otsusega, on tal võimalik esitada avaldus maakohtule samas vaidlusküsimuses asja sisuliseks lahendamiseks, aga kui tegemist on menetlusküsimusega, kohaldatakse haldusmenetlust ja sealt edasi vaidlustatakse otsus halduskohtumenetluses. Selline lahendus ei ole selge ning paralleelseid menetlusi ja vastuolulist kohtupraktikat tuleb vältida.	
Eelnõu § 1 p 64, 68 ja 69 Eelnõu punktides 64, 68 ja 69 sisalduvad kohtumenetluse normid. Seega tuleb eelnõu menetleda PS § 146 kohaselt konstitutsioonilise seadusena, mille vastuvõtmiseks on vaja Riigikogu koosseisu häälteenamust. Eelnõu koostajate selgitus selle kohta, et kohtumenetluse normid, mida eelnõu sisaldab, ei ole põhimõttelised, mistõttu nad leiavad, et piisab lihthäälteenamusest (vt seletuskirja lk 3 joonealune märkus nr 5), ei ole JDM hinnangul asjakohane. Kui kohtumenetluse norm võetakse vastu lihthäälteenamusega, on see formaalselt PS-ga vastuolus. Hindamist ei vaja mitte see, kas või kui põhimõttelised on muudatused, vaid see, kas tegemist on kohtumenetluse normiga või mitte.	Selgitatud. Eelnõu punktidega 68 ja 69 tehtavad muudatused ei puuduta PS § 104 lõike 2 punktis 14 nimetatud kohtumenetluse seaduste põhisisu ega too kaasa sellist sisulist kohtumenetluse korra muutmist, mille vastuvõtmiseks oleks nõutav Riigikogu koosseisu häälteenamus. Põhiseaduse kommenteeritud väljaandes on Riigikohtu praktikale tuginedes selgitatud, et PS § 104 lõike 2 punkt 14 hõlmab eelkõige kohtumenetluse põhisisu ehk menetlusnorme, mida kohus rakendab talle põhiseadusega pandud õigusemõistmise ülesande täitmisel. Seega ei tingi iga kohtumenetlusega puutumuses oleva sätte muutmine iseenesest Riigikogu koosseisu häälteenamuse nõuet. Punktidega 68 ja 69 muudetakse TvLS § 58 lõiked 5, 7 ja 8 reguleerivad juba kehtivas õiguses TVK-s alanud menetluse üleminekut kohtumenetlusse ning TVK otsuse õiguslikku saatust kohtusse pöördumise korral. Kehtiva § 58 lõike 5 kohaselt loetakse TVK-le esitatud avaldus hagiavalduseks ning kohtul on õigus anda pooltele tähtaeg avalduse hagimenetluses ettenähtud vormi viimiseks, seisukohtade täiendavaks põhjendamiseks ja täiendavate tõendite esitamiseks. Samuti näeb kehtiv säte ette, et TVK-s esitatud dokumente ei pea kohus pooltele uuesti kätte toimetama. Eelnõuga neid põhimõtteid ei muudeta, vaid täpsustatakse avalduses esinevate puuduste kõrvaldamise korda, sidudes selle TsMS § 340¹ lõikes 1 sätestatud üldise korraga, ning võimaldatakse

	kohtul nõuda vajaduse korral hagiavalduse tervikteksti esitamist. Samuti säilib kohtu võimalus anda pooltele tähtaeg seisukohtade täiendavaks põhjendamiseks ja uute tõendite esitamiseks. Ka § 58 lõigete 7 ja 8 muudatused ei muuda kohtumenetluse põhisisu. Kehtiv regulatsioon näeb juba ette, et kohtusse pöördumise järel sõltub TVK otsuse jõustumine kohtumenetluse edasisest käigust ning et kohtusse pöördunud isiku avaldusest loobumise korral jõustub TVK otsus. Eelnõuga täpsustatakse nende tagajärgede sõnastust ning viiakse see kooskõlla lõikes 5 tehtavate muudatustega. Eelkõige asendatakse senine tagajärg, mille kohaselt jätab kohus nõuetekohase hagiavalduse esitamata jätmisel avalduse läbi vaatamata, TsMS-i üldise regulatsiooniga kooskõlas oleva hagi menetlusse võtmata jätmisega. Samuti täpsustatakse, et kohtule esitatud taotlusest on võimalik lisaks loobumisele see tagasi võtta. Nende muudatustega ei muudeta kohtu pädevust, kohtusse pöördumise õigust, asja kohtuliku läbivaatamise ulatust ega edasikaebamise korda. Seega on tegemist valdavalt kehtiva regulatsiooni täpsustamise ja TsMS-i üldise menetluskorraga kooskõlla viimisega, mitte kohtumenetluse põhisisu muutmisega. Muudetavate sätete keskseks reguleerimisesemeks jääb TVK menetluse ja sellele järgneva kohtumenetluse seos ning töövaidluskomisjoni avalduse ja otsuse õiguslik staatus kohtusse pöördumise korral. Eeltoodust tulenevalt ei ole punktide 67 ja 68 vastuvõtmiseks PS § 104 lõike 2 punkti 14 alusel nõutav Riigikogu koosseisu häälteenamus.
--	--

Eelnõu § 1 p 7 Eelnõu § 1 p-s 7 soovitakse muuta TvLS § 9 lõiget 2, jättes välja TVK juhataja igakordse kohustuse kontrollida komisjoni liikmeks määratava kaasistuja vastavust §-s 8 sätestatud nõuetele. Viidatud muudatuse järgi valib töövaidluskomisjoni juhataja nimekirjast kaasistujad. TvLS § 8 näeb ette tingimused, millele kaasistuja vastama peab. Seal hulgas peab isik olema teovõimeline, tal peavad olema sobivad kõlbelised omadused ja tööks sobilik tervislik seisund. TvLS tervikteksti kehtestamise seletuskirjast ei nähtu, kuidas eelnevalt nimetatud tingimustele vastavust kontrollitakse ja mille alusel. Juhime tähelepanu, et tegemist on isikuandmetega, sh eriliiki isikuandmetega, ning nende töötlemiseks peab olema seadusest tulenev õiguslik alus. Sellisel juhul on vajalik seletuskirjas tuua välja, milliseid isikuandmeid ja milliste normide alusel eelnimetatud tingimuste kontrollimiseks töödeldakse. Juhul kui selliseid norme seaduses hetkel sätestatud ei ole, siis tuleks need ette näha. Vastasel juhul puudub õigus isikuandmete töötlemiseks. Juhul, kui lähtutakse üksnes sellest, et isik ise kinnitab, et ta vastab neile nõuetele, siis tekib küsimus, mis nende nõuete sisu on, millele vastavust isik kinnitab - mis on kõrged kõlbelised omadused või sobilik terviseisund. Sama märkus ka kehtiva TvLS § 7 lg 2 kohta.	Punktis 64 olnud muudatus on eelnõust välja jäetud. Selgitatud. Muudatus on tehtud eelkõige seetõttu, et puudub põhjendatud vajadus kaasistujate eriliiki isikuandmetele ligipääsuks. TvLS § 9 lg 1 ütleb, et töötajate ameti- ja kutseliitude ühendused ning tööandjate keskliidud esitavad Tööinspektsiooni määratud arvule vastava nimekirja võimalikest kaasistujateks nimetatavatest isikutest, kes on kirjalikult kinnitanud TvLS §-s 8 sätestatud nõuetele vastavust. Seega kaasistujaks saada soovivad isikud ise eelkõige peavad kinnitama oma vastavust nõuetele ja töötajate ameti- ja kutseliitude ühendused ning tööandjate keskliidud, kes esitavad nimekirjad TI-le, peavad tundma oma liikmeid nii hästi, et saavad usaldada neile antud kinnitust vastavuse kohta. Tööinspektsioonil ei ole seega antud olukorras kokkupuudet isikuandmetega. Mis puudutab TvLS § 7 lg 2, siis TVK juhataja on ametnik ATS tähenduses ning neile kohalduvad ka ATS 14 ja 15 ning isikuandmete töötlemine saab toimuda TvLS 7 lg 2 ja ATS 14 ja 15 alusel. Lisaks juhime tähelepanu sellele, et isikul, kes soovib ametikohale asuda, tuleb esitada kinnitus, et ei esine asjaolusid, mis välistavad ametniku teenistusse võtmise (ATS § 25 lg 1 p 1) ning Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium ei kogu andmeid, mille alusel kontrollida kandidaadi vastavust TvLS § 7 lg 2 sätestatud nõuetele.
Eelnõu § 1 p 11 Eelnõu § 1 p-s 11 soovitakse TvLS § 13 täiendada lõikega 3, kus käsitletakse TVK selgitamiskohustust, sh seoses avalduse muutmise ja uute tõenditega. Kohtumenetluses ei saa kohus teha ettepanekut avalduse muutmiseks. MKM on seletuskirjas märkinud, et: „TVK-s toimub sarnaselt kohtumenetlusega võistlev menetlus, kus	Arvestatud. Sätte sõnastust on muudetud. Lisatud on ka tagajärge puudutav osa.

selgitamiskohustust täitev TVK juhataja peab jääma erapooletuks ega tohi asuda protsessis ühe või teise poole asemele“, millega JDM nõustub. Kui soovitakse TsMS eeskujul selgituskohustust sisustada, oleks mõistlik selgitusi lisada hoopis sättesse, nt TVK võib teha ettepaneku esitada täiendavaid tõendeid ja selgitada tõendamiskoormist vms. Seletuskirjas toodud selgitus, et kui praegu puudub TVK-l selgesõnaline õigus tõendite esitamist omal algatusel nõuda, siis eelnõu jõustumise korral selline õigus tekib, ei ole põhjendatud. Eelnõus see ei kajastu. Siin on oluline eristada, et kas TVK saab omal algatusel tõendeid koguda (kas poole või kolmanda isiku käest) või saab TVK teha ettepaneku tõendite esitamiseks (selgitamiskohustus sisuliselt). Jääb ebaselgeks, kas kavandatava lõikega on soovitud sama, mida näeb ette TsMS § 230 lg 2 ehk kohustus selgitada tõendamist vajavaid asjaolusid, mitte õigust tõendite esitamist nõuda (tõendeid koguda). Tõendite omal algatusel välja nõudmine ei oleks ka põhjendatud, TVK ei saa asuda poole esindaja rolli. Eeltoodust tulenevalt ei tohiks seaduses sätestada TVK õigust teha ettepanek avalduse muutmiseks. Samas rõhutame, et uurimispõhimõtte ja võistlevuse põhimõtte kohaldumine TvLS- is tuleks tervikuna läbi mõelda ja kummagi põhimõtte kohaldumist ning erandeid tuleks põhjendada ning proportsionaalsust hinnata.	
Eelnõu § 1 p 12 Eelnõu § 1 p-s 12 on soovitud muuta sätet, mis reguleerib tõlgiga seonduvat. Eelnõus kavandatava TvLS § 131 lg 3 teise lause kohaselt: „Tõlgi kaasanud pool kannab vastutust valetõlke eest“. Selle lause tähendust ei ole seletuskirjas selgitatud ning see jääb ebaselgeks. Kui vastutus seisneb selles, et TVK võib otsustada, kas istung edasi lükata või mitte või avaldaja puhul jätta avaldus läbi vaatamata, siis see lause ei ole selle sisuga. Valetõlke eest kriminaalõigusliku vastutuse näeb ette karistusseadustiku § 321 lg 1, kus on selgelt kirjas, et tõlgi poolt teadvalt valesti tõlkimise eest on ette nähtud vastutus. Selgemalt ja konkreitemalt tuleks seaduses sätestada hoopis seletuskirjas kajastatud mõte, mis on tagajärg kavandatava lg 3 esimese lause kohustuse rikkumisel, mh kui selleks on siis see, et TVK nõudmise täitmata jätmine ei takista TVK- l asja lahendamast (vrd TsMS § 34 lg 2 teine lause). Ebaselgeks jääb ka see, mis võiks olla sättes kirjeldatud olukord, kus isik ei leia mõjuval põhjusel	Selgitatud. Vastutuse all on mõeldud eelkõige seda, et pool peab ise tagama, et tõlk on pädev korrektselt tõlkima. Tõlgi istungil mitteosalemiseks peab olema samuti mõjuv põhjus. Nende teemade osas on ka seletuskirja täiendatud.

endale tõlki. TsMS-is mõjuvat põhjust reguleerib TsMS § 422, kas mõeldud on analoogseid olukordi või on tegemist leebema tõlgendusega. TvLS § 131 lg 3 kolmanda lause teise tingimuse („tõlk ei saa istungil osaleda“) juures ei ole toodud, et see peaks olema mõjuval põhjusel, kuigi ilmselt peaks ka tõlgi istungil mitteosalemiseks olema mõjuv põhjus. TvLS § 131¹ lg 3 viimases lauses lisatav tagajärjega – TVK võib jätta avalduse läbi vaatamata – seonduvalt ei ole TvLS-is reguleeritud, mis on avalduse läbi vaatamata jätmise kord või tagajärjed (vrd TsMS §-d 425 ja 426), mistõttu ei saa ka toetada täiendava aluse loomist läbi vaatamata jätmiseks.	
Eelnõu § 1 p 14 Eelnõu § 1 p-s 14 soovitakse täiendada TvLS § 14 lg-ga 3, mis näeb TVK-le ette õiguse lahendada poolte esitatud taotlusi TvLS-i §-s 23 nimetatud protokolliga. Eelnõus väljapakutud sõnastus ei ole korrektne ega lähe kokku vaidluste menetlemise loogikaga. Protokoll ei ole dokument, millega saaks lahendada taotlusi, vaid protokoll peaks olema dokument, mis kajstab menetlustoimingu olulist käiku ja muud asja lahendamise või võimaliku edasikaebamise seisukohalt olulist (vrd TsMS § 50 lg 1). TsMS § 464 lg 2 näeb ette: „Kohtuistungil võib kohus teha suulise või kirjaliku määruse. Suuline määrus kuulutatakse kohe ja protokollitakse. Kui kohtumääruse võib seaduse kohaselt edasi kaevata, tuleb määrus teha kirjalikult eesti keeles ja allkirjastada“. Seega protokollitakse suuline määrus, mitte ei lahendata taotlust protokolliga.	Arvestatud. Sätte sõnastust on muudetud.
Eelnõu § 1 p 15 Eelnõu § 1 p-ga 15 soovitakse muuta TvLS § 16 lõikeid 1 ja 2 selgemaks. Seletuskirjas on viidatud, et menetluskulude hüvitamise kolmanda stsenaariumina on võimalik, et töövaidlusasi lõpeb TVK-s, kuid pool nõuab menetluskulud kohtu kaudu teiselt osapoolelt välja võlaõigusseaduse (VÕS) kahju hüvitamise sätete alusel ning viidanud ka maakohtu lahenditele, kus on seda võimalikuks peetud. JDM viitab, et ringkonnakohus on leidnud kahes asjas (üks lahend 2025. a jaanuarist; TrtRnKo 08.01.2025, 2-23-14594/16, p 9.1; TrtRnKo 19.11.2020, 2-19-19395/30, p 9.), et TvLS § 16 lg-s 1 sätestatu ei võimalda töövaidluskomisjonis kantud kulude hüvitamist kahju sätete alusel hagimenetluses. Eeltoodust tulenevalt ei ole kolmas stsenaarium kõrgema astme kohtu praktikas kinnitust leidnud.	Arvestatud. Seletuskirja on parandatud.

Eelnõu § 1 p 17

Eelnõu § 1 p-ga 17 soovitakse sätestada võimalust TVK istungeid helisalvestada.

JDM hinnangul on nimetatud sättega küsitavusi mitmest aspektist lähtuvalt:

- A. TvLS-is ega kavandatavas eelnõus ei ole ette nähtud nõudeid helisalvestamisele. Palume selgitada seletuskirjas, kuidas tehakse edaspidi kindlaks, millist istungit salvestati ja kuidas konkreetse menetlusega seotakse. Samuti palume selgitada, kas salvestis lisatakse konkreetse asja toimiku juurde (samas juhime ka tähelepanu, et toimiku regulatsiooni TKS-s ei nähtu olevat) või kas salvestuse alguses öeldakse, mida ja millal salvestatakse või kas failile pannakse vastav pealkiri vms. Samuti palume selgitada, mis õiguslik tähendus on helisalvestisel. Tsiviilkohtumenetluses on helisalvestamine küll ette nähtud, kuid selle osas on kehtestatud ka detailne regulatsioon: vt nt [Kohtuistungite helisalvestamise ja digitaalse protokollide vormistamise kord–Riigi Teataja](#)
- B. Seletuskirja kohaselt säilitatakse salvestist vastavalt isikuandmete kaitse üldmääruse artikkel 5 punktile 1 (e) pärast menetluse lõppemist üksnes nii kaua, kui see on vajalik poolte või muude isikute huvides või avalikes huvides. Juhime tähelepanu, et kuna salvestis sisaldab isikuandmeid ja igasugune isikuandmete töötlemine on põhiõiguste riive, mille raamid tuleb näha ette seaduse tasandil, siis peab isikuandmete säilitamise tähtaeg olema kindlaks määratud seadusega. Lisaks sellele ei nähtu seletuskirjas, kus salvestisi säilitatakse.
- C. Samuti palume arvestada, et paragrahvi pealkiri on „Menetlustoimingu avalikkus“, mistõttu helisalvestise regulatsiooni lisamisel ei vasta pealkiri sättele. Võimalik, et normitehniliselt oleks loogilisem täiendada seadust uue normiga.

Selgitatud. TVK istungite salvestamine on kehtivas TvLS § 18 lg 2 reguleeritud ning sellel kohaldatakse TsMS § 43 lg 1 ja 2 ehk antud säte reguleerib kuidas TVK-s menetluses osalevad või menetlust jälgivad isikud võivad istungil toimuvat salvestada või edastada.

Istungi helisalvestis on menetlustoimiku osa ning seda säilitatakse sama kaua kui töövaidluse toimikut. Eraldiseisva säilitustähtaja kehtestamine võib tekitada täiendava halduskoormuse (kui millelegi on seadusega pandud tähtaeg, siis peab keegi ju ka tegema seiret ja kontrollima tähtaegadest kinnipidamist jne) ning ei saa välistada ka nõ õnnetusjuhtumeid, kus toimikus sisalduv oluline menetlusmaterjal võib hävida enne toimiku enda hävitamist (näiteks tahtmatu faili kustutamine, üleslaadimisel, keskkondade ümberkolimisel tekkinud tehniline tõrge jne). Seega salvestis ei saa hakata kirjalikku protokollide täielikult asendama vaid jääb seda täiendama. Meie hinnangul on mõistlik, kui toimiku hävitamisel hävitatakse ka selle koosseisu või juurde kuuluv helisalvestis.

TsMS § 51 lg 2 ütleb, et kui istungi protokoll on digitaalne (ehk siis helisalvestis asendabki tavapäraselt protokollide) siis peab valdkonna eest vastutav minister kehtestama vastava korra, kuid menetlustoimingu salvestamisele (TsMS § 52) seda nõuet pole sätestatud. Kriminaalasja kohtus menetlemisel on samamoodi vajalik digitaalse toimiku pidamise korral kehtestada digitaalse toimiku pidamise kord määrusega. Teadaolevalt on plaanis TEIS arendamise käigus ka TVK menetlused teha TEIS keskkonna põhiseks juba 2027.

	aastal, seega sisuliselt hakkab see keskkond olema sarnane kohtumenetluses kasutatava e-toimikuga ning ka istungi salvestamisel saab salvestiste failid sinna lisada.
Eelnõu § 1 p 18 Eelnõu § 1 p-ga 18 soovitakse täiendada TvLS § 20 menetluse peatumise ja peatamise regulatsiooni. JDM soovib juhtida tähelepanu, et viidatud norm jääb viidete hulga tõttu ebaselgeks ning normi adressaatidel väga keeruline mõista, mis regulatsioon peatamisel ja peatumisele kohaldub.	Mittearvestatud. Peame ebamõistlikuks TsMS sätteid nii suures mahus TvLS-i ümber kirjutada.
Eelnõu § 1 p 21 Eelnõu § 1 p-ga 21 täiendatakse TvLS § 26 lõiget 2 punktiga 9, kohustades avaldajat märkima TVK-le esitatud avalduses mittenoustumise tagaseljaotsuse tegemisega. JDM jääb seisukoha juurde, et tagaseljaotsuse võimalust ei tohiks TvLS-is ette näha. Samuti märgime, et säte ei ole vajalik ja on ka vastuolus lisatava §-ga 42², mille kohaselt peab tagaseljaotsuse tegemiseks olema avaldaja nõusolek. Siin aga kohustatakse märkima, kas avaldaja keeldub tagaseljaotsuse tegemisest. Säte on ka sõnastatud raskepäraselt.	Osaliselt arvestatud. Sätet on muudetud selliselt, et avaldusel tuleb märkida nõusolek tagaseljaotsuse tegemiseks.
Eelnõu § 1 p 31 Eelnõu § 1 p-ga 31 soovitakse täpsustada avaldusest loobumise regulatsiooni TvLS-is. Avalduse tagasivõtmine on reguleeritud ja see on ka mõistlik. Loobumisel on õigust lõpetavad tagajärjed, mis tähendab, et see õigussuhe lõpeb ja sama asja läbivaatamiseks ei saa kohtusse pöörduda. Samas ei reguleerita tingimusi, millistel juhtudel tuleks jätta loobumine vastu võtmata. Eelnõus ega seletuskirjas ei viidata, et loobumisega avaldaja loobub oma põhiseaduslikust õigusest kohtu poole pöörduda ja õigussuhe poolte vahel lõpeb või et kohtul tuleks seda selgitada (on üldine selgituskohustuse säte). Nõudest loobumise reguleerimise asemel tasuks kaaluda tagasivõtmise paindlikumaks muutmist. Viitame eelmärgitud analüüsile, kus leiti, et komisjoni menetluses tuleb tagada edasikaebamine. Loobumise korral edasikaebamise võimalust ei ole (§ 1 p 64 - § 53 lg 5). Kuna riive on suur ja ei nähtu, miks ei piisa komisjoni menetluses tagasivõtmise võimalusest, ei toeta JDM loobumise regulatsiooni ning leiab, et välja tuleks jätta kehtivas õiguses nõudest loobumise kohta TVK menetluses sätestatu: § 23 lg 1 p 8, § 27 lg 2 p 7, § 40	Osaliselt arvestatud. Punktiga 31 ette nähtud muudatus on eelnõust välja jäetud ning viide sellele sättele on punktist 73 kustutatud. Punkt 69 puudutab kohtule esitatud taotlusest loobumist, seega jääb arusaamatuks, miks ei või siin loobumist reguleerida.

lg 4, 43 lg 5, § 50 p2. JDM ei toeta ka teisi eelnõu punke, mis seotud avaldusest loobumisega, sh punkti 69, 73.	
Eelnõu § 1 p 37 Eelnõu § 1 p-ga 37 muudetakse lepituskokkuleppega seonduvat. Esmalt juhime tähelepanu, et TsMS-i loogikast tulenevalt ei saa seadusest tulenevaid tähtaegu pikendada (vt TsMS § 64 lg 1), ainult ennistada. Pikendada saab üksnes enda määratud tähtaegu. Seega kui soovida anda kaalutlusruumi TVK-le, tuleks teha ümber ka lause esimene osa ja sätestada, et TVK annab osalistele vähemalt 10 tööpäeva pikkuse tähtaja kokkuleppe sõlmimiseks. Sellest järelduks seega tähtaja pikendamise regulatsiooni üldisest loogikast, et seda saaks ka pikendada. Täiendavalt märgime, et ei ole arusaadav, miks TVLS-is lepitusmenetlusele nii lühike tähtaeg on kehtestatud. Lepitusmenetluse läbiviimine oleks vaidluse PS-pärane lahendamine. Lühike tähtaeg tekitab küsimuse, millal menetlust läbi viiakse, kui kokkuleppe sõlmimiseks on jäetud nii lühike aeg. See ei pruugi olla lepitusmenetluse olemusega kooskõlas. Ka sel põhjusel tuleks kaaluda lepitusmenetluse tähtaja välja jätmist või paindlikumat reguleerimist, mida tagaks ka see, kui TVK- le antakse võimalus tähtaeg määrata, seades minimaalse tähtaja.	Osaliselt arvestatud ja selgitatud. Punkti 37 sõnastust on täiendatud. Kavandatav muudatus ei anna TVK-le piiramatut kaalutlusõigust, vaid seob tähtaja ületamise selgelt objektivistsete asjaoludega, mis vastab õigusselguse põhimõtetele. Tegemist ei ole tähtaja meelevaldse „pikendamisega“, vaid seaduses endas ette nähtud erandiga, mis on normitehniliselt lubatav ja sisuliselt põhjendatud. Samuti ei ole põhjendatud väide, et kümne tööpäeva pikkune tähtaeg lepitusmenetluseks oleks lepitusmenetluse olemusega vastuolus. Vastupidi, töövaidluskomisjoni lepitusmenetlus on algusest peale kujundatud kiire menetlusena, mille eesmärk on soodustada kokkulepet varajases staadiumis. Tähtaeg distsiplineerib menetlusosalisi ja aitab vältida lepitusmenetluse venimist olukordades, kus tegelikku kokkuleppetahet ei ole. Muudatus ei kaota kehtivat tähtaega ega muuda seda ebamääraseks, vaid täiendab regulatsiooni vajaliku paindlikkusega keerukamate juhtumite jaoks. Muudatus ei vähenda õigusselgust vaid tasakaalustab menetluse kiiruse ja sisulise kvaliteedi. See annab TVK-le ja menetlusosalistele vajaliku paindlikkuse objektivistsetest asjaoludest tingitud olukordades, suurendades lepitusmenetluse õnnestumise tõenäosust ja vähendades vajadust liikuda edasi vaidlusmenetlusse.
Eelnõu § 1 p 38 Eelnõu § 1 p-ga 38 soovitakse täpsustada lepitusmenetluse lõppemist.	Arvestatud.

Kavandatava TvLS § 35 lg-s 3 sõna „lõpetab“ on vastuolus olemasoleva lg-ga 2, mis ütleb, et loetakse lõppenuks. Kui midagi on loetud ühe lõike kohaselt lõppenuks, puudub vajadus seda lõpetada veel eraldi. Seega tekib küsimus, et kas lg 2 on vajalik - kui nt soovida, et lepitusmenetluse lõppemine ei toimu mitte "automaatselt", sest ilmselt võib ka tekkida vaidlusi, et kas me nüüd siis veel tahame siin arutada kokkulepet (nt ka pärast lg 1 tähtaega) või mitte ja siis automaatne lõppemine ei ole vajalik ja tekitab praktikas segadust. Kui lg 2 peaks jääma alles, siis kas on vajalik reguleerida, et veel eraldi lõpetatakse määrusega. Samuti juhime tähelepanu, et lõikes 3 võiks olla nt hoopis kirjas, et TVK kinnitab lepituskokkuleppe määrusega, kus märgitakse lepituskokkuleppe tingimused (vrd TsMS § 430 lg 1).	
Eelnõu § 1 p 49 Eelnõu § 1 p-ga 49 soovitakse muuta vorminõuet kirjaliku menetluse nõusoleku osas. Leiame, et tegemist võib olla ebaproportsionaalse muudatusega. Siin võib tekkida küsimus, kas tegemist on õige isikuga (vrd TsMS § 336 lg 4). Kuritarvitamise risk on suur, kuna nõusoleku andmise tulemusena vaadatakse asi läbi ja tehakse otsus, mis on TMS-i kohaselt täitedokument.	Arvestatud. Muudatus on eelnõust välja jäetud.
Eelnõu § 1 p 48 Eelnõu § 1 p-ga 48 soovitakse muuta sätet, mis reguleerib välismaalasest töötajaga vaidluse läbivaatamist (TvLS § 42 lg 2). Nimetatud sätte muutmine ja ka sätte enda koostõla põhiseadusega on küsitav ning selles osas tuleb läbi viia põhjalik proportsionaalsuse analüüs. Seletuskirjas, millega see sätte vastu võeti, ei ole samuti läbi viidud proportsionaalsuse analüüsi. Sättega riivatakse välismaalasest töötaja võimalust võtta osa tema suhtes toimuvast menetlusest. Istungil osalemise võimalusest ilmajäämine on nt TsMS § 656 lg 1 p 1 kohaselt menetlusõiguse oluline rikkumine. See, et menetlus viiakse läbi, aga istungil osaleda pole võimalik ega vajalik, ei pruugi olla isiku huvides. Isiku suhtes toimuva menetluse läbiviimisel tema kohalolekuta asja arutamine saaks toimuda üksnes isiku selgesõnalisel nõusolekul.	Arvestatud. Säte on eelnõust välja jäetud.
Eelnõu § 1 p 50 Eelnõu § 1 p-ga 50 soovitakse luua tagaseljaotsuse (TSO) tegemise võimalus TvLS-is. JDM ei toeta TSO võimaldamist TVK-s. Ei ole põhjendatud TVK pädevusi laiendada ja	Mittearvestatud. Vt selgitusi punkti 51 ettepanekute juures.

võimaldada lihtsustatud otsuste tegemist seetõttu, et TVK peab avalduse läbivaatamist ajamahukaks ja et kohus võib tagaseljaotsuseid teha. TVK ei ole kohus. Muudatusega kaasnevad olulised õiguslikud riskid ja tagajärjed ning riske ei ole hinnatud. TVK-s vaidluste lihtne lahendamine ei kaalu üles PS- pärast menetlust ja isikute õiguste kaitse vajadust. Eeltooduga seondvalt ei toeta JDM ka teisi eelnõu punkte, mis seonduvad tagaseljaotsuse regulatsiooniga, sh § 1 punkte 73, 76, 21.	
Eelnõu § 1 p 64 Eelnõu § 1 p-ga 64 soovitakse täiendada TvLS § 53 lõikega 5. JDM toeta muudatust. Loobumise kohta oleme eelnevalt teinud märkuse. Kompromissi osas märgime, et kompromissist on võimalik taganeda, üles öelda, tühistada, tühisusele tugineda ja see on § 51 reguleeritud. Jääb ebaselgeks, kui kehtestada lisaks kohtusse pöördumise keeld, kas siis kohalduks hilisem säte või mis on nende normide omavaheline suhe. Kui kehtiks lihtsalt kohtusse pöördumise keeld kui hilisem säte, siis ei ole see tõenäoliselt põhiseaduspärane. Juhime tähelepanu ka sellele, et sättes on vale viide: viitama ei peaks mitte § 281 lg-le 1, vaid § 50 lg 1 p-le 2.	Arvestatud. Säte on eelnõust välja jäetud.
Eelnõu § 1 p 69 Eelnõu § 1 p-ga 69 soovitakse muuta TvLS § 58 lõiget 8, täiendades seda tagasivõtmise regulatsiooniga. Kavandatava lg 8 esimene lause kordab TsMS-is sätestatud menetlusosalisi õigusi. Sellised kordused tekitavad õigusselgusetust ning segadust sätete kohaldamises TsMS ja TvLS regulatsiooni vahel. Õigus hagist loobuda ja tagasi võtta tuleneb TsMS-ist ja ebavajalik on TvLS-is seda korrata. Lõike 8 muudatuse puhul tuleb arvestada seda, et hagi tagasivõtmise puhul tsiviilkohtumenetluses kohus jätab hagi läbi vaatamata (TsMS § 423 lg 1 p 2), mille tagajärg on see, et hagi ei ole kohtu menetluses olnud ja hageja võib pöörduda hagiga sama kostja vastu samal alusel vaidluses sama hageseme üle kohtusse (TsMS § 426), mida ei tohiks kitsendada. Seega on võimalik olukord, kus töövaidluskomisjon on teinud otsuse ning pool on pöördunud kohtusse ning võtab hagi tagasi,	Selgitatud. Tegemist ei ole hagist loobumise või hagi tagasivõtmise reguleerimisega. Reguleerida soovitakse olukorda, kus vastaspool on kohtule esitanud taotluse TVK otsuse ülevaatamiseks ning soovib seda taotlust tagasi võtta. Taotlusest loobumine on ka kehtivas õiguses (TvLS § 58 lg 8) reguleeritud, kuid sätte sõnastus on ebaselge (nimetatakse avaldust taotluse asemel).

kuid tal on siiski veel aega TvLS § 58 lg 1 kohaselt uuesti kohtusse pöörduda. Seega võib kavandata lg 8 muudatus ebaproportsionaalselt õigusi riivata ning tagasivõtmise regulatsiooni puhul tuleb arvestada ka TsMS põhimõtteid.	
Eelnõu § 1 p 70 ja 71 Eelnõu § 1 p-dega 70-71 muudetakse TvLS § 59. JDM juhib tähelepanu, et TvLS § 59 lõikes 1 on ebakõlasid ning tuleks tervikuna üle vaadata, mh on punktis 2 viidatud menetlusse võtmisel, kuid TvLS § 58 lg 7 viitab läbi vaatamata jätmisele puuduste korral.	Arvestatud. TvLS § 58 lg 7 sõnastust on muudetud.
Eelnõu § 1 p 76 Eelnõu § 1 p-ga 76 soovitakse anda TVK-le õigus omal algatusel tunnistada enda lahendeid viivitamata täidetavaks avalduse õigeksvõtu ja tagaseljaotsuse puhul. JDM on varasemalt märkinud, et tagaseljaotsuse regulatsiooni. Samuti ei toeta JDM TVK õiguste laiendamist lahendite viivitamata täidetavaks tunnistamisel. Kavandatavas sättes on soovitud anda TVK-le õigus tunnistada õigeksvõtul põhinev otsus viivitamata täidetavaks, kuid TvLS-is ei ole regulatsiooni nõude õigeksvõtmise korra ega tagajärgede osas (vrd TsMS § 440).	Arvestatud. Sättest on välja jäetud tagaseljaotsuste viivitamata täidetavaks kuulutamise võimalus. Nõude õigeksvõtu asemel on kasutatud terminit nõude tunnustamine, mis on ka varasemalt TvLS-is kasutusel.
Seletuskiri Eelnõu seletuskirja p-s 7 märgitakse, et eelnõuga ei kaasne lisatulusid ega -kulusid. Samas märgitakse seletuskirjas, et arendatakse Tööelu Infosüsteemi (TEIS) töövaidluste lahendamise moodulit ja et on vaja välja arendada Maksu- ja Tolliametis teenused päringute tegemiseks. Paratamatult kaasnevad nende tegevustega IT arenduskulud. IT arenduskulud tuleks seletuskirjas välja tuua ja märkida ka nende finantseerimise allikas.	Osaliselt arvestatud. Kulude osas on seletuskirja täiendatud. Maksu- ja Tolliamet on öelnud, et neil on olemas vajalik x-tee lahendus andmete edastamiseks.
Seletuskiri 25.05.2025 jõustus hea õigusloome ja normitehnika eeskirja (HÕNTE) muudatus, millega kehtestati halduskoormuse tasakaalustamise reegel: iga halduskoormust suurendava nõude kavandamise korral tuleb kavandada ka halduskoormust vähendav muudatus (HÕNTE § 1 lg 41). Reegli rakendamise juhis on kättesaadav meie veebilehel⁴. Selle muudatuse tõttu palume eelnõu seletuskirja sisukokkuvõttes tuua välja, kas halduskoormus suureneb, väheneb või ei muutu, ja kui suureneb, siis mille võrra halduskoormust vähendatakse.	Arvestatud.
<i>Lisaks eeltoodud kooskõlastuskirja märkustele saatis Justiits- ja Digiministeerium ettepanekud</i>	

<i>seaduse eelnõu ja seletuskirja kohta Word kommentaaride formaadis.²</i>	
Eesti Personalijuhtimise Ühing PARE	
Eelnõu § 1 p 16 Üldplaanis on muudatused head. Üks ettepanek on ning see puudutab kliente esindavaid Eesti Advokatuuri liikmeid ehk advokaate. Paragrahvi 17 lõike 3 esimene lause muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt: „Esindusõiguse kontrollimisel lähtub töövaidluskomisjon tsiviilkohtumenetluse seadustiku §-s 221 sätestatust“. Muudatuse kohaselt peaksid klienti esindavad advokaadid hakkama edaspidi esitama töövaidluskomisjonile volikirja. Senine regulatsioon nii kohtumenetluses kui töövaidluskomisjoni menetluses on see, et advokaadi esindusõigust eeldatakse. Soovime järgida sama praktikat ka edaspidi. Advokaadibüroo sõlmib kliendiga kliendi esindamiseks vaidluse korral kliendilepingu, mis on konfidentsiaalne ning seda kolmandatele isikutele ei avaldata. Volikirja tavapäraselt ei tehta. Tsiviilkohtumenetluse seadustiku § 226 kohaselt advokaadi puhul eeldatakse esindusõiguse olemasolu. Ühtlustamaks kohtumenetluse ja töövaidluskomisjoni menetlust, teeb PARE ettepaneku täiendada paragrahvi 17 lõike 3 esimest lauset järgmiselt: „Esindusõiguse kontrollimisel lähtub töövaidluskomisjon tsiviilkohtumenetluse seadustiku §-s 221 ja advokaatide puhul §-226 sätestatust“. Selliselt säilib praegune olukord nii kohtu- kui ka töövaidluskomisjoni menetluses.	Arvestatud.
Rahandusministeerium	
Eelnõu § 2 p 3 Rahandusministeerium kooskõlastab töövaidluse lahendamise seaduse ja teiste seaduste muutmise seaduse eelnõu järgmise märkusega.	Arvestatud.

² Kättesaadav Eelnõude Infosüsteemist: [Töövaidluse lahendamise seaduse ja teiste seaduste muutmise seadus – EIS](#).

Saame maksukorralduse seaduse muudatused kooskõlastada tingimusel, et muudatuste praktilises korralduses on Maksu- ja Tolliametiga kokkuleppele jõutud. Nimelt toovad eelnõuga kavandatud maksukorralduse seaduse muudatused Maksu- ja Tolliametile kaasa täiendavaid kohustusi, aga meile teadaolevat ei ole ametiga neid enne eelnõu koostamist arutatud. Lisanduvate ülesannete täitmine tähendab Maksu- ja Tolliametile ressursikulu, sh tõenäoliselt ka seoses x-tee arendustöödega. Ameti eelarves ei ole muudatuste rakendamiseks vajalike tööde teostamisega praegu arvestatud ning töid ei ole võimalik eelnõuga planeeritud ajakavas teha, kuivõrd neid ei ole teiste tööde hulka planeeritud. Samuti märgime, et eelnõus on maksusaladuse avaldamise õigus sõnastatud ulatuslikumana kui seda on selgitatud seletuskirjas. Kuna eelnõu on esitatud arvamuse avaldamiseks ka Maksu- ja Tolliametile, jätame üksikasjalikumad tähelepanekud ja ettepanekud nende esitada.	
Riigikohus	
Eelnõu üldiselt Töövaidluse lahendamise seaduse ja teiste seaduste muutmise seaduse (TvLSMS) eelnõu peamiseks oluliseks puuduseks on asjaolu, et arvestatud ei ole töövaidluste töövaidluskomisjonis lahendamise põhiseaduslikkuse riivega. Eelnõu seletuskirjast ei nähtu ühtegi sellekohast selgitust. Teiseks kahetsusväärseks puuduseks on see, et eelnõu koostamise juurde ei ole kaasatud tsiviilkohtumenetlusõiguse asjatundjaid. Töövaidluste lahendamise kohtuvälise korra muutmiseks kohtumenetluse reeglite suuremas mahus sissetoomise kaudu on elementaarne ja hädavajalik, et kaasataks erialaeksperte. Kuigi seletuskirjas on valikuliselt viidatud erialakirjandusele, ei ole kõigi tsiviilkohtumenetluslike instrumentide kasutuselevõttu piisavalt põhjalikult hinnatud ega asjakohaseid uuringuid või analüüse tehtud. Kuna eelnõule arvamuse andmise aeg on piiratud, esitatakse allpool üksnes näitlik lühiülevaade eelnõu suurematest probleemkohtadest.	Selgitatud. Eelnõu seletuskirja on lisatud põhiseadusele vastavuse analüüs ning mõned muudatused on eelnõust välja jäetud.
Töövaidluskomisjoni menetluse põhiseaduspärasus PS § 146 alusel mõistab õigust ainult kohus. Töövaidluse lahendamise seaduse (TvLS) § 4 lg 1 kohaselt lahendab tööinspektsiooni juures asuva kohtuvälise organina töövaidlusi ka töövaidluskomisjon.	Selgitatud. Eelnõu seletuskirja on lisatud põhiseadusele vastavuse analüüs konkreetsete muudatuste juurde ning mõned muudatused on eelnõust välja jäetud.

Töövaidluskomisjonis töövaidluste lahendamise põhiseaduspärasust on hinnatud 2025 justiits- ja digiministeeriumi tellitud analüüsis tsiviilasjade kohtuväliste vaidluste lahendamise põhiseaduspärasuse kohta³. Selle analüüsi kohaselt kopeerib töövaidluskomisjon praegusel kujul kohtumenetlust, kuid seda olulise erisusega, et õigust mõistavad komisjonide juhatajad, kes ei vasta kohtunikele esitatavatele nõuetele. Kuna analüüsi koostajatel tekkisid töövaidluskomisjoni põhiseaduspärasuse osas tõsised kahtlused, tehti ettepanek analüüsida võimalust moodustada töövaidluskomisjoni baasil eraldi töökohus või maakohtu töövaidluste osakond, kaaludes seejuures seniste töövaidluskomisjoni elementide sissetoomist. Alternatiivina nägi töögrupp võimalust kujundada töövaidluskomisjon lepitusorganiks kohtus töövaidluste lahendamise kõrval, kombineerides lepitusmudeli vahekohtumenetlusega.

Analüüsis asuti selgelt seisukohale, et kui soovitakse jääda senise töövaidluste menetlemise mudeli juurde, tuleks leida võimalusi vähendada PS § 146 riivet. Töögrupi hinnangul võiks selleks kaaluda nt töövaidluskomisjonis lahendatavate nõuete piiramist, samuti suurendada komisjonide juhatajate ja liikmete kvalifikatsiooninõudeid ning nende sõltumatust ja erapooletust. Selleks võiks mh viia komisjonid tööinspeksiooni alt eraldiseisvaks, reguleerida seadusega komisjoni juhataja ametisse nimetamise ja vabastamise alused ning ühtlustada tõendamisreeglid kohtumenetluses kehtivate reeglitega. Sarnaseid võimalusi kaaluti ka teistes lähiaastate analüüsides.⁴

Eelnõu koostamisel ei ole arvestatud eeltoodud arvamustega ega põhjendatud, miks seda ei ole tehtud. Vastupidiselt töögrupi ettepanekutele suurendatakse eelnõuga mh töövaidluskomisjonis lahendatavate nõuete liike ja komisjoni juhatajate pädevust, kuid ei tõsteta juhatajate kvalifikatsiooninõudeid ega suurendata nende sõltumatust ja erapooletust. Nt vähendavad eelnõu p-d 9 ja 10, mille järgi korraldab töövaidluskomisjoni tööd tervikuna tööinspeksioon ning

³ V. Kõve, V.-P. Liin, J. Jäätma, M. Kreutzberg, D. Stein, G. Ojavee, M.-L. Viirsalu. Tsiviilasjade kohtuväliste vaidluste lahendamise põhiseaduspärasuse analüüs. Tartu, 2025 (kättesaadav:

<https://www.justdigi.ee/sites/default/files/documents/2025-06/Tsiviilasjade%20kohtuv%C3%A4liste%20vaidluste%20lahendamise%20p%C3%B5hiseadusp%C3%A4rasuse%20anal%C3%BC%C3%BCs.pdf>).

⁴ Justiitsministeerium. Töövaidluste lahendamise analüüs, 28.06.2023 (kättesaadav: <https://www.justdigi.ee/sites/default/files/documents/2023-08/T%C3%B6%C3%B6vaidluste%20lahendamise%20anal%C3%BC%C3%BCs.pdf>) ning Sotsiaalministeerium. Töövaidluskomisjonide reformi analüüs, 06.06.2022 (kättesaadav: https://www.mkm.ee/sites/default/files/documents/2023-09/TVK%20anal%C3%BC%C3%BCs_6_06_2022.pdf).

töövaidluse menetluse pooled saavad õiguse esitada tööinspeksiooni peadirektorile kaebus töövaidluskomisjoni tegevuse peale, kui rikutud võib olla menetlusreegleid, ilmselgelt töövaidluskomisjonide sõltumatust ning on seega otseses vastuolus TvLS § 4 lg-ga 2 ja viidatud analüüsis väljendatud seisukohtadega. Kokkuvõtlikult saab leida, et kuivõrd eelnõuga muudetakse töövaidluskomisjoni menetlus senisest veelgi enam kohtumenetluse sarnaseks, kuid ei ole arvestatud asjaoluga, et vaidluse lahendajad ei vasta kohtuniku nõuetele ega ole või näi sõltumatud ja erapooletud, suureneb PS § 146 riive praegusega võrreldes oluliselt.	
Eelnõu üldiselt TvLS § 13 lg 1 järgi on töövaidluskomisjoni ülesanne viia menetlus läbi eesmärgipäraselt ja efektiivselt ning lahendada töövaidlus õigesti, võimalikult lihtsalt, kiirelt ja väikeste kuludega. Seega peaks TvLS tagama lihtsustatud menetluskorra, et inimestel oleks võimalik saavutada kiirelt ja tõhusalt õigusrahu. Kahetsusväärset võivad mitmed eelnõuga taotletavad muudatused teha kohtuvälise menetluse inimeste jaoks hoopis keerulisemaks, aeglasemaks ja kulukamaks. Lisaks, kuna eelnõu seletuskiri sisaldab mitmel juhul ekslikke või ebapiisavaid selgitusi, võib uute menetlusreeglite kohaldamine tuua kaasa õiguse vale kohaldamise, ohustades sellega asja õiget lahendamist ja õigusrahu kiiret saabumist. Eelnõu muudatusi kogumis arvestades ei ole selge, kas tegu on võistleva menetlusega või haldusorgani uurimispõhimõtte rakendamisega.	Osaliselt arvestatud. Mõned muudatused on eelnõust välja jäetud.
Eelnõu § 1 p 10 Eelnõu p-ga 10 luuakse TvLS § 12¹, mille eeskujuks on seletuskirja kohaselt kohtute seaduse § 45. Samas saab kavandatava sätte sõnastusest järeldada, et kaebuse saab esitada tööinspeksiooni peadirektorile igasuguse menetlusliku eksimuse korral, võimaldades sekkuda sellega töövaidluskomisjoni sisulisse otsustusõigusesse.	Arvestatud. Sätte sõnastust on täiendatud, võttes eeskujuks kohtute seaduse § 45.
Eelnõu § 1 p 11 Eelnõu p-ga 11 täiendatakse TvLS § 13 lg-ga 3, mille järgi on töövaidluskomisjonil kohustus selgitada pooltele igas menetlusetapis vaidlusaluseid asjaolusid ja suhteid vajalikus ulatuses nii faktilisest kui ka õiguslikust küljest ning vajadusel õigus teha pooltele ettepanek avalduse muutmiseks või uute tõendite esitamiseks. See muudatus võib mh ohustada töövaidluskomisjoni juhataja erapooletuks jäämise nõuet (vt TvLS § 21 lg 1). Sisaldades töövaidluskomisjoni laia kaalumisruumi osas, milliseid asjaolusid ja suhteid faktilisest	Arvestatud. Arvestades tõsiasi, et valdav osa TVK-sse pöördujatest on õigusteadmisteta isikud, on vajalik TvLS-is sätestada TVK selgitamiskohustus ja ulatus. Siiski on sätte sõnastust muudetud ning seletuskirja täpsustatud, et selgitamiskohustuse sisu oleks selgem.

küljest pooltele selgitada ja tõendeid nõuda, võib vaidluse lahendaja asuda hõlpsasti poole esindaja rolli.	
Eelnõu § 1 p 15 Eelnõu p-ga 15 muudetakse TvLS § 16, sätestades, et töövaidluskomisjonis kannavad pooled oma menetluskulud ise ja töövaidluskomisjon neid kindlaks ei määra, kuid sama asja hagimenetluse korral on töövaidluskomisjonis tekkinud kulud kohtuvälised kulud TsMS § 144 p 4 tähenduses. Riigikohus on enne TvLS-i jõustumist leidnud, et töövaidluskomisjoni menetluse kulud on kohtuvälised kulud viidatud sätte mõttes⁵. Samas ei ole Riigikohus väljendanud seisukohta, et olukorras, kus töövaidlus piirdub töövaidluskomisjoniga, võivad pooled nõuda töövaidluskomisjonis tekkinud kulude hüvitamist võlaõigusseaduse kahju hüvitamise sätete alusel. Eelnõu seletuskirjas on maakohtute praktikale tuginedes jaatatud võimalust nõuda töövaidluskomisjonis tekkinud õigusabikulude väljamõistmist võlaõigusseaduse alusel. Kuna TsMS § 174 lg 11 välistab vastaspoolelt menetluskulude hüvitamise nõudmise kahju hüvitamise nõudena või muul sellesarnasel viisil väljaspool menetluskulude kindlaksmääramist või suuremas ulatuses kui kindlaks määrati⁶, on viidatud arusaam vähemalt esmapilgul vaieldav. Kuivõrd Riigikohtul on võimalusel õigus oma seisukohti uute lahenditega täpsustada, tuleks seaduse muutmist selles osas põhjalikumalt kaaluda.	Arvestatud. Seletuskirja selgitusi on parandatud. Nimetatud punktiga ei muudeta sisuliselt menetluskulude hüvitamise korda, vaid muudetakse kehtivat korda selgemaks.
Eelnõu § 1 p 20 Eelnõu p-ga 20 täiendatakse TvLS § 26 lg 2 p 4, lisades kohustuse esitada avalduses nõudesumma kujunemine. Kuna töövaidluskomisjoni menetlus peab olema lihtne ja kiire, võib selline nõue takistada avalduse esitamist või menetlemist. Töötaja ei pruugi nõrgema poolena suuta igas olukorras detailset ja lõplikku arvutust esitada (nt juhul, kui tal on mitu erinevat rahalist nõuet, mh tasunõue ületunnitöö eest, mis selgub alles menetluses). Põhjendatuks ei saaks ilmselt pidada avalduse menetlusse võtmisest keeldumist või selle läbi vaatamata või rahuldumata jätmist üksnes põhjusel, et avaldaja ei ole esitanud oma nõude täpset arvutuskäiku. Võistlevas menetluses on vastaspoolel võimalik tõendada, et avalduses taotletud summa ei ole põhjendatud.	Arvestatud. Paragrahvi 26 lõike 2 punkti 4 täiendatakse pärast sõna „nõudesumma“ sõnadega „ja selle arvutuskäik, välja arvatud kui nõudesummat ja arvutuskäiku ei ole võimalik mõistlikult eeldades või asjaolusid arvestades esitada.
Eelnõu § 1 p 25 Eelnõu p-ga 25 lisatakse TvLS § 27 lg 2 p 8, mille järgi keeldub töövaidluskomisjoni juhataja avalduse menetlusse võtmisest, kui avaldaja ei ole järginud töölepingu ülesütleamise tühisuse	Arvestatud.

⁵ Nt RKTKm 3-2-1-177-15, p 12 ja RKTKo 3-2-1-80-15, p 33.

⁶ RKTKm 2-17-16389/44, p 12

tuvastamise avalduse esitamise tähtaega. Kuivõrd töölepingu seaduse (TLS) § 105 näeb ette ennistatava menetlustähtaja, võiks kaaluda sõnastuse täpsustamist ja keelduda avaldust menetlemast juhul, kui avaldaja ei ole tähtaega järginud ja töövaidluskomisjon ei ole tähtaega ennistanud. Arvestades, et tähtaja ennistamist tuleb taotleda ühes avalduse esitamisega (vt eelnõu p 28 ja TsMS § 68 lg 2), võib olla sellekohane täpsustus töövaidluse poolte jaoks vajalik. Eelnõu p 28 rakendumise korral tuleb arvestada ka sellega, et kui tähtaja ennistamise avaldusega koos ei ole avaldust esitatud, on tegemist kõrvaldatava puudusega.	
Eelnõu § 1 p 26 Eelnõu p-ga 26 täiendatakse TvLS § 27 lg-ga 2¹, mis annab töövaidluskomisjonile õiguse keelduda avalduse menetlusse võtmisest nõude perspektiivituse tõttu TsMS § 371 lg 2 alusel. Kuigi TsMS § 371 lg 2 võimaldab ilmselgelt perspektiivituse asjad võimalikult varajases etapis menetlusest välja arvata, säästes nii poolte kui ka vaidluse lahendajate ressursi, tuleb arvestada, et viidatud sätte kohaldamine on kohtutes põhjustanud olulisi raskusi⁷. Riigikohtu sellekohases pikaaegses praktikas on kujundatud hulgaliselt põhimõtteid, millest tuleb ka töövaidluskomisjonil lähtuda. Mh tuleb pidada silmas, et TsMS § 371 lg 2 sätestab avalduse menetlusse võtmisest õiguse, mitte kohustuse, menetlusse võtmisest keeldumisel on kõrgendatud põhjendamis- ja kaalumiskohustus ning kui avalduses on esitatud mitu nõuet, tuleb iga nõude puhul eraldi analüüsida, kas esinevad nõude menetlemist takistavad puudused, ning vastava nõude osas avalduse menetlusse võtmata jätmist põhjendada. Lisaks ei ole asja menetlusse võtmise üle otsustamisel lubatud hinnata tõendeid ja lahendada asja sisuliselt, vaid lähtuda tuleb üksnes avalduses esitatust⁸. Olukorras, kus avalduses esitatud asjaolud ei ole piisavad avalduse õiguslikult perspektiivikaks lugemiseks, kuid avaldust oleks võimalik täpsustada, peab kohus	Arvestatud. Seletuskirja on lisatud täiendavad selgitused.

⁷ Riigikohus uuris hagi ja hagita asjas esitatud avalduse menetlusse võtmisest keeldumist 2012 analüüsis (M. Vutt. Riigikohus. Hagi menetlusse võtmisest keeldumine või läbi vaatamata jätmine õigusliku perspektiivituse tõttu, 02.2012 (kättesaadav: https://www.riigikohus.ee/sites/default/files/elfinder/analyytid/2012/hagioiguslikperspektiivitus_margitvu_tt.pdf).

⁸ Vt nt RKTkm 2-17-18531/37, p 19; RKTkm 3-2-1-120-16, p 13; RKTkm 3-2-1-193-13, p 12; RKTkm 2-16-17452/16, p 11.

määrama hagejale TsMS § 340 ¹ lg 1 järgi tähtaja hagi täpsustamiseks ⁹ . Ka selle põhimõttega tuleks töövaidluskomisjonil TsMS § 371 lg 2 ülevõtmisel arvestada.	
Eelnõu § 1 p 27 Eelnõu p 27 seletuskirjas on selgitatud avalduse osaliselt menetlusse võtmist olukorras, kus TLS § 105 lg-s 1 sätestatud tähtaja jooksul esitatud tühisuse tuvastamise nõude menetlemine ei ole takistatud, kuid TLS § 109 lg-s 1 nimetatud hüvitise nõue on puudustega. Tasub meenutada, et Riigikohtu seisukoha järgi peab töövaidlusorgan mõistma TLS § 109 lg-s 1 sätestatud hüvitise välja alati, kui tööleping TLS § 107 lg 2 alusel lõpetatakse¹⁰. Selle seisukohaga ei pruugi olla kooskõlas keelduda TLS § 109 lg-s 1 sätestatud hüvitise nõude menetlemisest.	Arvestatud. Seletuskirja on parandatud.
Eelnõu § 1 p 39 Eelnõu p-ga 39 täiendatakse TvLS § 37 lg-t 2, sätestades töövaidluskomisjonile selge kohustuse selgitada mh välja vaidlusele kohalduv õigus. Selgusetuks jääb eelnõu seletuskirja viide üksnes rahvusvahelise eraõiguse seaduse §-le 35. Alates 17.12.2009 sõlmitud töölepingute korral määratakse kohalduv õigus kindlaks Rooma I määruse¹⁶ alusel, arvestades vajaduse korral asjakohaseid välislepinguid (nt Eesti ja Ukraina õigusabilepingut).	Arvestatud. Viidet on täpsustatud.
Eelnõu § 1 p 45 ja 46 Eelnõu p-dega 45 ja 46 avardatakse võimalust lahendada asi kirjalikus menetluses. Arvestades töövaidluse kohtuvälise menetluse eesmärke, tuleks üldjuhul eelistada asja suulist menetlemist. Seetõttu tuleb eelnõus kavandatud muudatusi põhjalikumalt kaaluda. Nt olukorras, kus töölepingu ülesütlemise tühisuse tuvastamise nõue lahendatakse kirjalikus menetluses, võib tekkida arusaamatusi TLS § 109 lg 1 kohaldamisel. Muudatuste kehtestamisel tuleks töövaidluskomisjonil tagada, et pooled teaksid ja mõistaksid TvLS § 40 lg-s 5 sätestatud õigust keelduda kirjalikust menetlusest.	Osaliselt arvestatud. Kirjaliku menetluse rakendamisel peavad TVK juhatajad veenduma, et asjaolud on piisavalt selged ega vaja istungil üle täpsustamist. Õigust kirjalikust menetlusest keelduda saavad TVK juhatajad selgitada eelnõuga sätestatava selgitamiskohustuse raames. Seletuskirja on vastavate selgitustega täiendatud.
Eelnõu § 1 p 51 ja 76 Eelnõu p-ga 51 täiendatakse kohtuvälist töövaidluste lahendamise menetlust seni üksnes maakohtule omase tagaseljaotsuse tegemise võimalusega olukorras, kus nõudele ei vastata. Ainuüksi tagaseljaotsuse kasutuselevõtt annab senise kohtupraktika põhjal alusel leida, et eelnõuga kaugenetakse eesmärgist lahendada töövaidluskomisjonis vaidlus õigesti, võimalikult lihtsalt, kiirelt ja väikeste kuludega.	Selgitatud. Leiame, et tagaseljaotsuste tegemise võimalus toetab TVK-le seadusega seatud eesmärki lahendada töövaidlused võimalikult lihtsalt, kiirelt, kulutõhusalt, kvaliteetselt ja efektiivselt, kahjustamata seejuures menetlusosaliste õigusi.

⁹ RKTKm 2-23-11584/18, p 9.

¹⁰ RKÜKo 3-2-1-79-13, p 32.5.

Seletuskirjast jääb mulje, et eelnõu koostajate arvates on tagaseljaotsus vaidluse lahendamise n-ö võluvits, kuid ei nähtu, et arvestatud oleks tagaseljaotsuse tegemise üldpõhimõtetega. Riigikohus analüüsis TsMS-i jõustumise järel tagaseljaotsuste tegemise kohtupraktikat ning leidis mitmeid olulisi probleeme mh menetluskohustuste kättetoimetamise reeglite kohaldamisel ja mõjuva põhjuse hindamisel, samuti menetluse taastamise ja menetluse jätkumise põhimõtete järgimisel¹¹. Samuti on eraldi analüüsitud menetluskohustuste kättetoimetamise kohtupraktikat¹². Kuigi nendes analüüsides anti ülevaade tagaseljaotsuse tegemisega seotud probleemidest, mis olid tekkinud TsMS-i lühiajalisel kohaldamisel, ning nii seadust kui ka kohtupraktikat on edasi arendatud, saab ka hilisemast kohtupraktikast järeldada, et tagaseljaotsuse tegemise nõuete järgimine võib osutuda keeruliseks. Mh on Riigikohtul olnud vajadus rõhutada nt seda, et tagaseljaotsuse tegemine on kohtu õigus, mitte kohustus ning keeruliste õigusküsimuste puhul tuleb eelistada asja sisulist lahendamist, õiguslikult põhjendamata hagi peab kohus ka hagile vastamata jätmise korral jätma rahuldamata, mitte tegema tagaseljaotsust, hagi õigusliku põhjendatuse hindamisel saab lähtuda üksnes kostjale kättetoimetatud hagiavalduses esitatud asjaoludest, kohus ei saa tagaseljaotsuse tegemisel hinnata tõendeid, tagaseljaotsusega ei või rahuldada nõuet, mida tavaotsusega õiguslikult ei rahuldataks, ning seadus ei näe ette võimalust, et tagaseljaotsus võiks olla õiguslikult vähem põhjendatud kui tavaline kohtuotsus¹³. Arusaamatu on loodava TvLS § 42² lg 5 selgitus, mille järgi jätab töövaidluskomisjon avalduse rahuldamata nt siis, kui avaldaja ei suuda rahalise nõude korral tõendada, et ta oli vastaspoolega töösuhtes. Selle sätte eeskujuks olev TsMS § 407 lg 6 ei anna kohtule õigust hinnata tõendeid¹⁴. Lisaks tuleb vaidluses selle üle, kas pooled olid töösuhtes, eeldada töölepingut, kui isik teeb teisele isikule	Tagaseljaotsuse tegemisel ei ole menetlusosaliste õigused piiratud, kuna vastaspoolele jääb alati alles õigus pöörduda vaidluse sisuliseks lahendamiseks kohtusse hagimenetluse korras. Samuti on eelnõuga ette nähtud võimalus menetluse taastamiseks ning teatud olukordades ei ole lubatud tagaseljaotsuse tegemine. Tagaseljaotsus lõplikuks ega välista kohtulikku kontrolli, vaid tagab avaldajale esialgse ja tõhusa õiguskaitse olukorras, kus vastaspool on jätnud (sageli tahtlikult) menetluses osalemata. Tagaseljaotsuse tegemise võimalus on tsiviilkohtumenetluses juba väljakujunenud ning selle eesmärk on distsiplineerida menetlusosalisi ja vältida pahatahtlikku venitust. Ka TVK menetluses ei ole tagaseljaotsus automaatne ega kohustuslik, vaid kaalutlusotsus, mida saab rakendada üksnes selgelt piiritletud juhtudel. TVK peab ka tagaseljaotsuse tegemisel kontrollima nõude õiguslikku põhjendatust ning ilmselgelt põhjendamatu nõudeid ei saa rahuldada. Seega ei tähenda tagaseljaotsuse lisamine TVK menetlusse kõrvalekaldumist õigesti ja õiglaselt
---	--

¹¹ M. Vutt. Riigikohus. Tagaseljaotsuste regulatsiooni kohaldamine kohtupraktikas (01. 01. 2006 jõustunud TsMS kohaselt), 28.08.2007 (kättesaadav: <https://www.riigikohus.ee/sites/default/files/elfinder/analyygid/2007/tagaseljaotsusedanalyyys.pdf>).

¹² M. Vutt. Riigikohus. Menetluskohustuste kättetoimetamine tsiviilkohtumenetluses, 08.2009 (kättesaadav: https://www.riigikohus.ee/sites/default/files/elfinder/analyygid/2009/menetluskohustustek2ttetoimeta_mine_margit_vutt.pdf).

¹³ Vt nt RKTkm 3-2-1-21-17, p-d 16, 17 ja 26; RKTkm 3-2-1-162-14, p 15; RKTkm 3-2-1-122-13, p 16; RKTkm 3-2-2-5-10, p 6.

¹⁴ V. Kõve jt. Tsiviilkohtumenetluse seadustik II. Kommenteeritud väljaanne. Juura, 2017, lk 844.

tööd, mille tegemist võib oodata üksnes tasu eest. Üksnes juhul, kui on ilmne, et pooled ei olnud töösuhtes, tuleb sõltumata nende väidetest lugeda tuvastatuks, et pooled ei sõlminud töölepingut¹⁵.	vaidluste lahendamise eesmärgist, vaid võimaldab tõhusamalt tasakaalustada menetluse kiirust ja kvaliteeti, vältida menetluse põhjendamatut venimist ning tagada avaldajale õigeaegne ja efektiivne õiguskaitse, säilitades samal ajal vastaspoole põhiõigused ja kohtuliku kontrolli võimaluse. Eelnõu seletuskirja on lisatud ka kommentaaris välja toodud aspektid, mida TVK peab tagaseljaotsuste puhul arvesse võtma.
Eelnõu § 1 p 68 ja 69 Eelnõu p-des 68 ja 69 kavandavate muudatuste sõnastus peaks koos ülejäänud TvLS § 58 lõigetega tagama, et oleks selge, milliseid nõudeid saab kohus menetleda ja millises osas töövaidluskomisjoni otsus jõustub. Selgus on eriti oluline juhul, kui töövaidluskomisjon rahuldab avalduse osaliselt ja kohtusse pöördub ainult üks pool. Sellises olukorras võiks seadusest selgelt nähtuda, kas kohus vaatab avalduse läbi tervikuna või ainult osas, milles asi lahendati kohtusse pöördunud isiku kahjuks.	Selgitatud. Kui TVK on rahuldanud ühe nõude osaliselt ning pool pöördub selle nõude osas kohtusse, on kohtu menetluses sama nõue tervikuna. Näiteks töötasu nõude osalise rahuldamise korral ei ole võimalik sisuliselt lahendada üksnes rahuldamata osa, kuna nõude põhjendatust tuleb hinnata tervikuna. Sama põhimõte kehtib ka muude jagamatute nõuete puhul. Erinev on olukord juhul, kui TVK on lahendanud mitu iseseisvat nõuet (nt töötasunõue, puhkusehüvitis ja viivis) ning kohtusse pöördutakse vaid ühe nõude osas. Sellisel juhul jõustub ülejäänud iseseisvate nõuete osas töövaidluskomisjoni otsus ning kohus menetleb üksnes vaidlustatud nõuet. Meie hinnangul on hetkel see kord piisavalt selge.
Eelnõu § 1 p 77 Eelnõu p-ga 77 luuakse rakendussättena TvLS § 66¹, mille kohaselt lahendatakse enne TvLSMS-i jõustumist alustatud menetlused lõpuni TvLSMS-i kohaselt. Kuigi muudatus vastab TsMS §-s 6 sätestatud üldpõhimõttele, ei nähtu seletuskirjast, et kaalutud oleks eriregulatsiooni, mh kas menetluse käigus uue seaduse rakendamine on igas olukorras kooskõlas menetluse eesmärgiga.	Mittearvestatud. Eriregulatsiooniks vajadust ei nähtud.

¹⁵ RKTko 2-18-6908, p-d 11 ja 13.

Eelnõu üldiselt Riigikohus ei toeta arvamuse andmiseks esitatud TvLSMS eelnõud. Eelnõu koostamisel ei ole arvestatud sellega, et töövaidluste töövaidluskomisjonis lahendamine riivab oluliselt PS § 146. Eelnõuga kavandataivatest muudatused, mille tagajärjel sarnaneb menetlus töövaidluskomisjonis veelgi enam kohtumenetlusele, tekitavad ka küsimuse, mis põhjusel peaksid töövaidluse pooled eelistama pöörduda vaidluse lahendamiseks kohtu asemel töövaidluskomisjoni. Samuti saab küsida, kas ja miks peaks riik pidama üleval töövaidluste lahendamise 4-astmelist mudelit. TvLS-i vastu võttes oli seadusandja eesmärk, et menetlus töövaidluskomisjonis oleks ka edaspidi tsiviilkohtumenetlusega võrreldes lihtsustatum. TvLSMS eelnõu seda ei taga.	Teadmiseks võetud. Eelnõust on välja jäetud mitmed muudatusi. Olulisemate muudatuste tegemise vajadust on täiendavalt põhjendatud.
Töövaidluskomisjonid	
Eelnõu § 1 p 3 Hetkel lisatakse seadusesse välistus, mille järgi ei lahenda töövaidluskomisjonid tööjõumaksudega seotud vaidlusi. Samas ei lahendata jätkuvalt olulist küsimust, kas tööst põhjustatud haigestumisega (TTOS § 23, TTOS § 14 lg 5 p 6) seotud vaidlused on töövaidluskomisjoni pädevuses või mitte. Võttes arvesse, et TvLS välistab tööõnnetuse ja kutsehaiguste tõttu tekkinud kahju hüvitamise vaidlused seoses vaidluse keerukuse ja pikaajalisusega, tuleks sinna lisada ka tööst põhjustatud haigestumise tõttu tekkinud kahju hüvitise vaidlused. Töövaidluskomisjonide juhatajate hinnangul ei ole tööst põhjustatud haigestumise tõttu tekkinud kahju hüvitise vaidlused sarnaselt tööõnnetusest ja kutsehaigusest tingitud kahju hüvitamise vaidlusega lihtsa menetluse raames lahendatava vaidlusega (nt võib antud nõude lahendamine vajada eksperdi kaasamist). Töövaidluskomisjoni juhatajad teevad ettepaneku, et TvLS § 2 lg 2 loetellu lisatakse tööst põhjustatud haigestumine. Ettepanek sõnastuseks: Käesolevat seadust ei kohaldata tööõnnetusest, kutsehaigusest ja tööst põhjustatud haigusest tingitud tervisekahjustuse, kehavigastuse või surma põhjustamisega tekitatud kahju hüvitamise ja tööjõumaksude maksmata jätmisest tuleneva vaidluse lahendamisele.	Mittearvestatud. Teema vajab täiendavat analüüsi, seega hetkel ei ole mõistlik selle muudatuse eelnõusse lisamine.
Eelnõu § 1 p 4	Mittearvestatud. Paraku ei ole praegu ettenähtavas tulevikus siiski riigieelarvelist olukorda arvestades näha,

Töövaidluskomisjonide juhataja palga määra muudetakse senise vahemiku asemel 80% riikliku lepitaja põhipalgast põhjendusega, et ettenähtavas tulevikus ei ole võimalik palgataset tõsta. Juhatajate hinnangul ei õigusta antud selgitus palgavahemiku kaotamist, sest ka hetkel kehtiv säte võimaldab juhataja palgaks määrata 80% riikliku lepitaja palgast. Peame vajalikuks välja tuua, et majandus ja riigi eelarve olukord on ajas muutuv, mistõttu annab palgavahemiku säilitamine võimaluse majandusseisu paranemise korral juhatajate palkasid vajadusel tõsta. Antud muudatusega soovitakse antud õiguslikku raamistikku aga kaotada. Töövaidluskomisjoni juhatajad on varasemas (s.o 28.04.2025) pöördumises Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumile (ITI 1.1-7/943) toonud välja, et põhipalga vahemiku säilitamine on oluline, et säilitada palga kujundamise paindlikkus, juhatajate motivatsiooni ja ametikohtade konkurentsivõimet pikemas perspektiivis. Aastatel 2018-2022 oli juhatajate palk veidi kõrgem kui 80% riikliku lepitaja palgast, mis näitab, et olenevalt eelarve seisust on võimalik juhatajatele maksta kõrgemat töötasu. Pelgalt asjaolu, et viimastel aastatel on rakendatud madalamat määra, ei tähenda, et selle peaks seaduses püsivalt fikseerima. Fikseeritud protsendi kehtestamine muudab süsteemi jäigaks ja välistab võimaluse korrigeerida palka vastavalt tegelikele vajadustele või muutunud oludele. Praegune vahemik annab selleks vajaliku paindlikkuse, mida uus regulatsioon piiraks. Muutuvpalk ei kompenseeri juhatajate hinnangul põhipalga vahemiku kaotamist, kuna see on olemuselt ajutine ja sõltub konkreetsetest täiendavatest ülesannetest või hindamiskriteeriumitest. Juhataja igapäevane töökoormus on suur, mistõttu ei pruugi praktiliselt olla võimalik täita täiendavaid kriteeriume/ülesandeid muutuvpalga teenimiseks. Seetõttu ei ole muutuvpalk toimiv ega piisav mehhanism antud muudatuse tasakaalustamiseks. Muutuvpalga maksmise osas tekib küsimus, et kuidas ja milliste kriteeriumite alusel on võimalik töövaidluskomisjoni juhatajal saavutada „häid töötulemusi“ või mis on „head oskused“ (eelnõu seletuskiri lk 5), kui tegelikkuses sõltub tulemus suuresti menetlusosalistest. Töövaidluste jagamine toimub samuti automaatselt, mistõttu ei ole tagatud võrdsed alused töövaidluste sisu ja poolte kohaloleku (nt kompromissi saavutamiseks) osas.	et TVK juhataja põhipalk saaks olla suurem 80% riikliku lepitaja põhipalgast. Sellegipoolest on seeläbi tagatud TVK juhatajate perioodiline ametipalga tõus, kuivõrd see käib sama sammu teiste kõrgemate riigiteenijate ametipalkadega (nt õiguskantsler, Riigikohtu liikmed jt kõrgemate riigiteenijate ametipalkade seaduses nimetatud isikud). Kuivõrd eelnõuga kaotatakse TVK juhatajate palgavahemik 80–100% riikliku lepitaja põhipalgast ja fikseeritakse see 80%-ga, näeme ühe olulise kompensatsioonimeetmena muutuvpalga maksmise võimalust. Muutuvpalka saab maksta palgajuhendi alusel, mis tagab, et muutuvpalga maksmiseks on paigas konkreetset kriteeriumid ja läbipaistev reeglistik.
--	---

Ettepanek jätta sätte muudatus eelnõust välja. Eelnõu § 1 p 9 Eelnõus kasutatud väljend „Töövaidluskomisjonide tööd korraldab Tööinspeksioon“ on ebatäpne. Eelnõu seletuskirjas tuuakse välja, et Tööinspeksiooni poolt analüüsitakse näiteks TVK juhatajate töökoormust, hinnatakse koostatakse ette materjale TVK juhatajate atesteerimiseks või uute juhatajate värbamiseks, analüüsitakse õiguspraktikat, koostatakse seadusemuudatuste ülevaateid, tehakse ettepanekuid töö paremaks korraldamiseks, valmistatakse ette materjale TVK juhataja suhtes distsiplinaarmenetluse algatamiseks, kogutakse statistikat töövaidluste kohta jne. Seega sisuliselt tähendab Tööinspeksiooni roll töövaidluskomisjonide tegevuse toetamist, eelkõige haldusliku ja tehnilise toe pakkumist nii komisjonidele kui ka ministeeriumile. Komisjonid tegutsevad sõltumatult ega saa alluda Tööinspeksioonile. 2023. aastal läbiviidud töövaidluste lahendamise analüüsis 1 leiti, et tuleb suurendada töövaidluskomisjonide väljapoole nähtavat sõltumatust. Sellest eesmärgist lähtudes on aga sobimatu lisada seadusesse sätte, mille kohaselt Tööinspeksioon korraldab töövaidluskomisjonide tööd. Selline sõnastus tekitab mulje alluvussuhtest ja vähendab töövaidluskomisjonide iseseisvust, mis on vastuolus töövaidluskomisjonide sõltumatuse põhimõttega. Arvestades, et Tööinspeksiooni tegevused on töövaidluskomisjonide töö toetamisel vältimatud ja vajalikud, teeme ettepaneku sõnastust täpsustada viisil, mis kajastaks Tööinspeksiooni toetavat rolli, kuid mis säilitaks töövaidluskomisjonide sõltumatuse. Ettepanek sõnastuseks: Tööinspeksioon tagab töövaidluskomisjonide tööks vajaliku tugiteenuse.	Selgitatud. Muudatusega ei nähta Tööinspeksioonile ette uusi ülesandeid seoses TVK-dega, vaid täpsustatakse sätet, et see vastaks tegelikule olukorrale. Sättele on lisatud täpsustus, et Tööinspeksioon tagab TVK-dele tööks vajaliku tugiteenuse, et ei tekiks arusaama, et Tööinspeksioon korraldab TVK-de tööd sisuliselt. Siiski on sätet täiendatud, et sõnastuses kajastuks siin tehtud ettepanek.
Eelnõu § 1 p 10 Töövaidluskomisjonid toetavad, et seaduses oleks selge kord kaebuste läbivaatamiseks, kuid mitte sellises ulatuses nagu seda on kajastatud eelnõu seletuskirjas. Sarnaselt eelmisele punktile jääb ka eelnõu seletuskirjas välja toodud põhimõtetest arusaam, justkui oleksid töövaidluskomisjonide juhatajad alluvussuhtes Tööinspeksiooniga.	Arvestatud. Sätte sõnastust on täiendatud, võttes eeskujuks kohtute seaduse § 45.

Seletuskirja järgi saab Tööinspektsiooni peadirektor korraldada juhatajate tööd. Eelnõu seletuskirja järgi võib Tööinspektsiooni peadirektor töövaidluskomisjonile muu hulgas anda töö ja tööaja korraldamiseks korralduslikke juhiseid ning jaotada töövaidluskomisjoni juhatajate vahel tööülesandeid ümber. Samas on eelnõu seletuskirjas esitletud tabelis välja toodud, et Tööinspektsiooni peadirektor ei anna korraldusi, vaid kontrollib õiguspärasust. Seletuskirjas on seega vastuolu peadirektori tegevuses. Antud säte annaks Tööinspektsiooni peadirektorile teatud juhtudel võimaluse töövaidluskomisjonide tööd korraldada, mis ei ole jällegi kooskõlas töövaidluskomisjonide sõltumatuse põhimõttega. 2023. aasta töövaidluste lahendamise analüüsis viidati samuti sellele, et tuleb luua selgem ja menetlusosalistele arusaadav piir Tööinspektsiooni ja töövaidluskomisjonide vahele. Antud muudatus seda ettepanekut ei toeta, vaid hägustab seda piiri veelgi. Meie hinnangul ei ole asjakohane kohtute seaduse analoogia kasutamine, sest kohtute üle teeb järelevalvet kohtu esimees, mitte ministeerium (või allasutus nagu seda soovitakse rakendada töövaidluskomisjoni juhatajatele).	
Eelnõu § 1 p 11 Teeme ettepaneku jätta sätte sõnastusest välja sõna „arutab“ ja jätta sinna üksnes „selgitab“. Eelnõu seletuskirjast ei selgu üheselt, mida on arutamise all silmas peetud. Juhatajate hinnangul katab sõna „selgitab“ komisjoni selgituskohustuse. Ebaselgeks jääb sättest osa, et komisjonil on võimalik teha „ettepanek avalduse muutmiseks või uute tõendite esitamiseks“. Töövaidluskomisjon ei saa asuda pooli nõustama, kuid sellega pannakse töövaidluskomisjonile justkui kohustus teha ettepanek konkreetsete tõendite esitamiseks ja avalduse muutmiseks (sh uute nõuete esitamiseks). Samuti ei ole selge, miks on vaja töövaidluskomisjoni menetluses viidata, et komisjon selgitab vaidlusaluseid „suhteid“. Töövaidluskomisjoni menetluses on vaidluse all vaid töösuhted. Antud sõnastus võib menetlusosalistes tekitada segadust, sest sellest võib välja lugeda, et komisjon peaks hakkama pooltele ütleva ette, milliseid konkreetseid tõendeid peaksid nad	Arvestatud. Sätte sõnastust on muudetud.

esitama. Samuti võib menetlusosalisel (eelkõige õigusteadmiseta isikul) tekkida sellises olukorras ootus, et kuna komisjon seda tõendit küsis, on tema väide komisjoni silmis tõendatud. Lisaks, komisjonile ei saa olla teada, millised tõendid on pooltel olemas ning see võib tekitada olukorra, kus menetlusosaline võib tunda, et komisjon ei teinud piisavalt või õigeid ettepanekuid tõendite esitamiseks. Komisjoni menetluses puudub eelmenetluse etapp, kus vastavad asjaolud võiksid ilmned, mistõttu tuleks antud sätte sõnastusel arvestada komisjoni menetluse eripäradega. Teeme ettepaneku muuta sõnastust selliselt, et sellest selguks üheselt, et töövaidluskomisjonil on kohustus selgitada tõendamiskoormuse jaotust (ka eelnõu seletuskirjas on viited Riigikohtu praktikale, mille kohaselt hõlmab selgituskohustus tõendamiskoormuse jaotuse selgitust). See aga ei välista, et komisjonil on õigus teha ettepanek konkreetse tõendi esitamiseks, kui komisjonile selline asjaolu menetluse käigus teatavaks saab. Ettepanek sõnastuseks: Töövaidluskomisjon selgitab pooltele vaidlusaluseid asjaolusid ja tõendamiskoormust vajalikus ulatuses nii faktilisest kui õiguslikust küljest.	
Eelnõu § 1 p 12 Sättest on välja jäänud tagajärg, kui vastaspool ei tule istungile tõlgiga. Teeme ettepaneku lisada lause selle kohta, et töövaidluskomisjon saab sellisel juhul lahendada asja selliselt, justkui vastaspool pole istungile ilmunud. Ettepanek sõnastuseks: Kui pool ei valda eesti keelt või tal ei ole menetluses eesti keelt valdavat esindajat, samuti juhul, kui ta vajab viipekeeletõlgi tuge, kohustab töövaidluskomisjon poolt leidma endale töövaidluskomisjoni istungile tõlgi. Tõlgi kaasanud pool kannab vastutust valetõlke eest. Kui pool ei leia mõjuval põhjusel istungile tõlki või tõlk ei saa istungil osaleda, võib töövaidluskomisjon vaidluse lahendamise edasi lükata. Kui tõlgi jätab istungile kaasamata avaldaja, võib töövaidluskomisjon jätta avalduse läbi vaatamata. Kui tõlgi jätab istungile kaasamata vastaspool, loetakse TvLS § 42 lg 6 järgi, et vastaspool ei ole istungile ilmunud.	Mittearvestatud. Arusaadavalt võib ebapädeva tõlgi kaasamine venitada TVK menetlust. Siiski näeme, et TvLS näeb ette piisavad reeglid juhaks, kui pooled tõlki ei kaasa ning täiendavat meedet vastaspoole jaoks ei ole vaja.
Eelnõu § 1 p 46 Töövaidluskomisjonile antakse võimalus lahendada kirjalikus menetluses avaldusi, mille nõuete kogusumma ei ületa 8000 eurot või avaldusi, kus vaidluste asjaolud on selged ja istungi pidamiseks vajadus puudub. Sättes antakse seega kaks erinevat võimalust, millal on võimalik lahendada vaidlust kirjalikus menetluses.	Selgitatud. Sättest on välja jäetud 8000 euro piirsumma tingimus. Seega ei sõltu kirjaliku menetluse võimalus enam nõude suurusest.

Väljavõtte seletuskirjast: TVK juhataja võib kas omal algatusel või poole taotlusel menetleda kirjalikus menetluses töösuhetest tulenevaid nõudeid, kui vaidluse asjaolud on selged ning poolte isiklik ilmumine avalduse aluseks olevate asjaolude selgitamiseks ei ole TVK hinnangul vajalik, ning kui nõuete kogusumma ei ületa 8000 eurot. Poole taotlusel või TVK juhataja algatusel on kirjalik menetlus võimalik mõlemal juhul, s.t kirjaliku menetluse võimaldamiseks ei pea olema täidetud mõlemad tingimused. Seletuskirjast ei tule välja, kas TvLS § 40 lg 1 p 2 alusel saab lahendada ka vaidlusi, kus rahaline nõue on üle 8000 euro. Palume täpsustada selles osas seletuskirja.	
Eelnõu § 1 p 6 Endiselt on lahendamata töövaidluskomisjoni juhatajate asendamise küsimus. Juhatajad ootavad selles osas suunist ja selgitust, kuidas toimub asjade jagamine ja kuidas tagatakse võrdne asjade jaotus, milliseid menetlustoiminguid tuleb teha eemaloleva juhataja eest jne.	Selgitatud. Selleteemalistel aruteludel on olnud kokkulepe, et TVK juhatajad otsustavad omavahel ise, kuidas asendamine on kõige mõistlikum. Seadusandlikul tasandil hetkel küsimuse lahendamiseks vajadust ei näe.
Eelnõu § 1 p 8 Sättesse lisatakse, et juhataja tuvastab, kas kaasistuja on materjalidega enne istungit tutvunud ning eelnõu seletuskirja kohaselt kuvatakse Tööelu Infosüsteemis (TEIS) toimiku avanud isikute avamise aega ja kestust. Töövaidluskomisjoni juhataja ei saa kaasistuja toimiku tutvumise aja järgi hinnata, kas ta tegelikkuses vaidluse sisuga tutvus või mitte. Töövaidluskomisjoni juhatajale võib selguda alles istungil, kas kaasistuja on vaidluse sisust teadlik (nt enne istungit peetavas arutelus, pooltele esitatavate küsimuste järgi).	Selgitatud. Seletuskirja on täiendatud.
Eelnõu § 1 p 14 Sättega antakse õigus teha protokolliline määrus. Eelnõu seletuskirjas on välja toodud, et protokollilisi määrusi ei saa teha selliste otsustuste kohta, mille puhul on kättetoimetamise vajadus (TsMS § 306 lg 5). Seletuskirjas on loetletud, et protokollilise määrusega võib määrata uue istungiaja. Osad juhatajad praktikas eraldi kutseid pooltele ei saada, vaid määrused on käsitletavad kutsena. Komisjoni juhatajad soovivad selguse huvides tõstatada küsimuse, kas sellisel juhul, kui juhataja on protokollilise määrusega määranud uue istungi aja, tuleks eraldi toimetada pooltele veel kätte istungikutse? Kuidas käituda olukorras, kus istungil esitatakse uus nõue? Kas töövaidluskomisjon saab istungil esitatud uue nõude võtta menetlusse protokollilise määrusega, kui teine pool on nõus	Selgitatud. Sellisel juhul ei ole vajalik pooltele eraldi uut istungikutset kätte toimetada. Kui uus istungi aeg määratakse protokollilise määrusega istungil, kus pooled viibivad, on pooled uuest istungiajast teadlikud ning aeg lepatakse nendega kokku. Eraldi kutse edastamine ei annaks pooltele täiendavat teavet ning suurendaks üksnes põhjendamatu halduskoormust. Kui aga pool istungil ei viibi, tuleb talle protokolliline määrus kätte toimetada. Sellisel juhul täidab määrus ühtlasi ka istungiajast teavitamise eesmärgi ning eraldi istungikutse saatmine ei ole vajalik.

asja samal istungil lahendama või tuleb igal juhul anda vastaspoolele täiendav tähtaeg vastamiseks ja istung edasi lükata?	Kui uus nõue esitatakse istungil ning vastaspool on nõus selle viivitamata menetlemise ja sisulise arutamisega, saab töövaidluskomisjon võtta nõude menetlusse protokollilise määrusega ning jätkata asja lahendamist samal istungil. Praktikas on siiski sagedasem olukord, kus istungil esitatud uus nõue ei ole piisavalt selgelt vormistatud või vastaspool ei ole nõus selle kohese menetlemisega. Sellisel juhul tuleb avaldajal esitada uus nõuetekohane avaldus. Kui uus nõue ei takista juba menetluses oleva nõude lahendamist, lahendatakse menetluses olev töövaidlus lõpuni ning uue nõude osas alustatakse eraldi menetlust. Tavapärastelt võtab selle menetlusse sama töövaidluskomisjoni juhataja. Kui aga uus nõue on olemuslikult seotud juba menetluses oleva vaidlusega selliselt, et neid ei ole võimalik eraldi lahendada, tuleb istung edasi lükata ning anda vastaspoolele võimalus uuele nõudele vastata.
Eelnõu § 1 p 23 Töövaidluskomisjon on senini käsitletud töötamise registri kande tegemist taotlusena, mitte nõudena nagu sätestaks TvLS § 261 lg 2. Selline lähenemine on olnud praktikas toimiv ja menetluslikult otstarbekas, kuna võimaldab taotlust lahendada menetluse käigus ilma eraldi menetlusse võtmise määruse koostamise ja kättetoimetamise vajaduseta. Eelnõus sätestatud muudatus, mille kohaselt oleks tegemist nõudega, muudaks menetluse teatud juhtudel põhjendamatult keerukamaks. Tihti esitatakse töötamise registri kande muutmise taotlus alles komisjoni istungil, mis tähendaks muudatuse järgi määruse koostamist ja kättetoimetamist. Töötamise registrisse kantavate andmete muutmise küsimused on oma olemuselt tehnilised ja lahutamatult seotud põhivaidluse (tuvastusnõude) lahendamisega, mistõttu ei ole teisel poolel tavapärastelt töötamise registri kande taotlusele sisulisi vastuväiteid.	Selgitatud. TÖR kande muutmise soovi käsitletakse ka edaspidi taotlusena. Sätte eesmärgi osas on ka seletuskirja täiendatud.

Juhatajate hinnangul tuleks säilitada senine käsitus, mille kohaselt töötamise registri kande muutmise soovi käsitletakse taotlusena, kuna see on menetluslikult lihtsam ja tõhusam ning ei kahjusta ühegi poole õigusi.	
Eelnõu § 1 p 31 Seadusesse lisatakse põhimõte, et enne menetluse lõpetamist loobumisavalduse alusel annab juhataja vajadusel vastaspoolele tähtaja vastamiseks. Jääb arusaamatuks, miks tuleb anda loobumisavalduse esitamise korral vastaspoolele vajadusel tähtaeg vastamiseks ja mis eesmärgi see töövaidluskomisjoni menetluses täidab? Tsviilkohutemenetluses on vastaspoolele teatamise peamine eesmärk võimalik menetluskulude väljamõistmise taotluse esitamine. Töövaidluskomisjonis menetluskulusid välja ei mõisteta. Millistel juhtudel võiks esineda vajadus töövaidluskomisjoni menetluses vastaspoolele vastamise tähtaja andmiseks?	Arvestatud.
Eelnõu § 1 p 63 Seadusesse lisatakse menetluse lõpetamise alus pankotimenetluse korral. Jääb selgusetuks, miks on sätte sõnastuses lause „ja jätab nõude läbi vaatamata“, sest TvLS § 50 käsitleb menetluse lõpetamist. Tegemist on kahe erineva menetlustoiminguga ning nendel on erinevad tagajärjed (TvLS § 53 lg-t 4 ei ole muudetud). Palume selgemat suunist, kas tegemist on sellises olukorras menetluse lõpetamisega või nõude läbivaatamata jätmisega.	Selgitatud. TvLS § 50 p 7 muudatuse sõnastust on muudetud ning lisatud § 53 lõike 4 muudatus.
Eelnõu § 1 p 71 Senini on töövaidluskomisjoni otsuse osalise jõustumise korral andnud sisendi töövaidluskomisjoni juhataja. Ettepanek eelnõu seletuskirja lisamiseks, et osalise jõustumise korral tuleb saada sisend töövaidluskomisjoni juhatajalt.	Arvestatud.
Eelnõu § 1 p 76 Teeme ettepaneku ühtlustada terminoloogiat (seaduses ei ole sätestatud õigeksvõttu, vaid TvLS § 39 räägib nõuete tunnustamisest).	Arvestatud. Nõude õigeksvõtu asemel on kasutatud terminit nõude tunnustamine, mis on ka varasemalt TvLS-is kasutusel.
Eelnõu § 1 p 76 Palume korrigeerida lause sõnastust.	Arvestatud. Sätte sõnastust on muudetud.

Töövaidlusasjad, mis alustati enne käesoleva paragrahvi jõustumist, viiakse lõpuni, lähtudes käesoleva paragrahvi jõustumise ajal jõustuvast käesoleva seaduse redaktsioonist.	
Eesti Tööandjate Keskliit	
Toetame eelnõud esitatud kujul, kuna see aitab muuta töövaidluste lahendamise menetluse lihtsamaks, paindlikumaks ja tõhusamaks.	Teadmiseks võetud.
Tööinspeksioon	
Eelnõu § 1 p 3 Paragrahvi 2 lõiget 2 täiendatakse pärast sõna „hüvitamise“ sõnadega „ning tööjõumaksude maksmata jätmisest tuleneva“ osas toome välja TVK juhatajate tähelepaneku, mille kohaselt lisatakse seadusesse välistus, mille järgi ei lahenda töövaidluskomisjonid tööjõumaksudega seotud vaidlusi. Samas jääb sõnaselge lahenduseta küsimust, kas tööst põhjustatud haigestumisega (Töötervishoiu ja tööohutuse seadus, edaspidi TTOS § 23, TTOS § 14 lg 5 p 6) seotud vaidlused on TVK pädevuses või mitte. Võttes arvesse, et TvLS välistab tööõnnetuse ja kutsehaiguste tõttu tekkinud kahju hüvitamise vaidlused seoses vaidluse keerukuse ja pikaajalisusega, teeme ettepaneku sinna lisada ka tööst põhjustatud haigestumise tõttu tekkinud kahju hüvitise vaidlused. TVK juhatajate hinnangul ei ole tööst põhjustatud haigestumise tõttu tekkinud kahju hüvitise vaidluste puhul sarnaselt tööõnnetusest ja kutsehaigusest tingitud kahju hüvitamise vaidlusega tegemist lihtsa menetluse raames lahendatava vaidlusega (nt võib antud nõude lahendamine vajada eksperdi kaasamist) ning sellest johtuvalt teeme ettepaneku, et TvLS § 2 lg 2 loetellu lisatakse tööst põhjustatud haigestumine;	Mittearvestatud. Teema vajab täiendavat analüüsi, seega hetkel ei ole mõistlik selle muudatuse eelnõusse lisamine.
Eelnõu § 1 p 4 Paragrahvi 7 lõike 3 esimeses lauses asendatakse tekstiosa „80–100“ arvuga „80“ osas toome välja, et oleme TVK juhatajate palga, sh muutuvpalga teemal majandus- ja kommunikatsiooniministeeriumiga korduvalt mõtteid vahetanud. Viimati tegime seda 01.09.2025 kirjas nr. 1.4-1/1697 kus muuhulgas väljendasime seisukohta, et vaieldamatult on inimese töötasu absoluutne ja kaheldamatu tähendus, see tähendab, et see on tööalase tegevuse kõige olulisem eesmärk kuid Tööinspeksioonina oleme jätkuvalt seisukohal, et asendustasu, tulemustasu vms maksmise võimaluse ettenägemine TVLS muudatusena ei ole pikemas perspektiivis lahenduseks olukorras kus TVK juhatajad muutuvad töövõimetuks, sest on tööga üle koormatud.	Selgitatud. Muudatus on Tööinspeksiooniga läbi räägitud ja sobivas sõnastuses kokku lepitud.

Märgime, et palgasüsteemi lihtsuse, selguse ja läbipaistvuse tõttu on oluline, et TVK juhataja saab seadusega kindlaksmääratud suuruses tasu enda põhikohustuste ehk siis oma töökoormuse eest. Selle eesmärgi täidab kavandatav muudatus asendada paragrahvi 7 lõike 3 esimeses lauses asendatakse tekstiosa „80–100“ arvuga „80“.

Leiame, et seadusega kindlaks määratud selgus annab TVK juhatajatele selge sõnumi kui suur on nende palk ja aitab välistada kahtlusi nende võimalikust Tööinspeksioonist sõltuvuses ning ühtlasi minimeeriks töötasuga seonduda võivaid korrupsiooniriske või (näilist)erapoolikust. Riigikohus on öelnud, et kohtunike palk peab olema piisav, et tagada nende sõltumatus, erapooletus ja asjatundlikkus ning et see kompenseeriks ka kohtuniku staatusest tulenevad kitsendused, nt piiratud võimaluse teha kohtunikutöö kõrval muud tööd. Seadusega fikseeritud palk aitab tagada, et välistatud on kohtunike manipuleerimine valitsuse poolt nende palga tõstmise, langetamise või selle tegemisega ähvardamise kaudu. Ühtlasi peavad kohtunikele antud kõrged isiklikud tagatised nagu ametipalk garanteerima selle, et nad ei toimiks õigust mõistes oma erahuvisid silmas pidades ((Riigikohtu lahend nr 5-17-43 p. 40-42).

Oleme arvamusel sarnased põhimõtted on ülekantavad ka TVK juhatajate palgakorraldusele ning seetõttu on mõistlik seaduse tasandil sätestada TVK juhatajatele üheselt mõistetav, selge ja läbipaistev palgakorraldus. Märgime, et TVK juhatajale on ette nähtud kõrgemad nõudmised kui kaasistujale (sh kõrgem haridusnõue, eriala spetsialistiks olemise nõue, st sisuliselt samad nõuded kui kohtunikele) ja tal on ka võrreldes kaasistujaga eriülesanded ning kehtiva seaduse kohaselt kõike seda peab kompenseerima talle seadusega garanteeritud palgakorraldus.

Leiame, et sellest eesmärgist lähtudes on sobimatu lisada seadusesse säte, mille kohaselt ministri volituse alusel ning kooskõlastatult Rahandusministeeriumiga TVK juhatajate palgajuhendi kehtestab Tööinspeksiooni peadirektor.

Eelnõu seletuskirja lk 5 on märgitud “ Muutuvpalga maksmise eeldused on üldjuhul: 1) ametniku ja ametiasutuse vahel kindlaks määratud teenistusülesannete täitmise kriteeriumid; 2) kriteeriumid on kokkulepitu kohaselt täidetud või ületatud.“

Juhul, kui seadusandja soovib ette näha TVK juhatajatele muutuvpalga maksmise võimalust, siis juhime tähelepanu võimalikele kitsaskohtadele: seaduse tasandil ei ole reguleeritud kes ja millises vormis TVK juhatajate teenistusülesannete täitmise kriteeriumid kehtestab ja kellega ning millises vormis need kokku lepitaakse. TVK juhataja nimetab ametisse minister ehk siis avaliku teenistuse seaduse loogika kohaselt peaks Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium olema ametiasutus, kes kehtestab ka kriteeriumid aga kõik kriteeriumid, millele TVK juhataja töö vastama peab, saavad ju olla sätestatud ainult seaduse tasandil. Ei ole mõistlik kehtestada ministeeriumil või Tööinspeksioonil näiteks kriteerium, mitu % töövaidlustest peab lõppema kompromissiga, sest fakt, kas vaidlus lõpeb kompromissiga või mitte, ei sõltu TVK juhataja sõna- ja veenmisoskusest vaid peab olema täielikult survevaba ning põhinema vastuvaidlematult ainult vaidlevate poolte vabal tahtel. Samuti ei näita TVK lahendite peale kohtusse pöördumiste arv TVK juhatajate töö kvaliteeti või kvaliteedi puudumist vaid see on täielikult normaalne nähtus demokraatlikus õigusriigis, et isikud pöörduvad kohtuvõimu poole. Vastasel juhul puuduks ju mõte ka kolmeastmelisel kohtusüsteemil. Töövaidluste lahendamise efektiivsus on seaduse tasandil juba sätestatud TvLS § 38 lõikes 1 (45 päeva) ning seega ka seda ei saa kriteeriumina kehtestada ega ammugi kokkuleppes kokku leppida.

Lisaks juhime tähelepanu sellele, et meie hinnangul kokku ei kõla kaks täiesti vastandlikku asja - kehtestab kriteeriumid ja lepib kokku. Kehtestamine on ühepoolne võimupositsioonil oleva isiku tegevus aga kokku leppimine eeldab vähemalt kahte osapoolt, kes on võrdsel positsioonil. Minister või Tööinspeksiooni peadirektor kriteeriume kehtestades on võimupositsioonil ning sellega annab ühiskonnale signaali, et TVK juhatajad ei ole või vähemalt ei näi enam sõltumatud oma tegevuses ja otsustustes.

TVK juhatajad on samuti palgaga seonduvat arutanud isekeskis ning andnud Tööinspeksioonile teada, et nende hinnangul ei õigusta eelnõu seletuskirjas toodud selgitus, et ettenähtavas tulevikus ei ole võimalik palgataset tõsta, senise regulatsiooni (80-100% riikliku lepitaja palgast) muutmist kindlaksmääratuks, st 80 % riikliku lepitaja palgast. Fikseeritud protsendi kehtestamine muudab süsteemi jäigaks ja välistab võimaluse korrigeerida palka vastavalt tegelikele vajadustele või muutunud oludele. Praegune vahemik annab selleks vajaliku paindlikkuse, mida uus regulatsioon piiraks. TVK juhatajad on varasemas pöördumises Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumile (ITI 1.1-7/943) toonud välja, et põhipalga vahemiku säilitamine on oluline, et säilitada

palga kujundamise paindlikkus, TVK juhatajate motivatsiooni ja ametikohtade konkurentsivõimet pikemas perspektiivis. Muutuvpalk ei kompenseeri TVK juhatajate hinnangul põhipalga vahemiku kaotamist, kuna see on olemuselt ajutine ja sõltub konkreetsetest täiendavatest ülesannetest või hindamiskriteeriumitest. TVK juhataja igapäevane töökoormus on suur, mistõttu ei pruugi praktiliselt olla võimalik täita täiendavaid kriteeriume/ülesandeid muutuvpalga teenimiseks. Seetõttu ei ole muutuvpalk toimiv ega piisav mehhanism antud muudatuse tasakaalustamiseks. Muutuvpalga maksmise osas tekib küsimus, et kuidas ja milliste kriteeriumite alusel on võimalik TVK juhatajal saavutada „häid töötulemusi“ või mis on „head oskused“ (eelnou seletuskiri lk 5), kui tegelikkuses sõltub tulemus suuresti menetlusosalistest. Töövaidluste jagamine toimub tulevikus samuti automaatselt, mistõttu ei ole tagatud võrdsed alused töövaidluste sisu ja poolte kohaloleku (nt kompromissi saavutamiseks) osas.	
Eelnõu § 1 p 7 Paragrahvi 9 lõige 2 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt: „(2) Töövaidluskomisjoni juhataja valib käesoleva paragrahvi lõikes 1 esitatud nimekirjast kaasistujad.“ osas märgime, et muudatuse eesmärk oli välja jätta TVK juhataja kohustus kontrollida igakordselt komisjoni liikmeks määratava kaasistuja vastavust §-s 8 sätestatud nõuetele. Justiits- ja Digiministeerium küsis Tööinspektsioonilt, et kuidas kehtivat TvLS rakendades toimub kaasistuja nõue-tele vastavuse kontrollimine ning kas on midagi, mis võiks muutmist vajada. Kehtiva TvLS § 8 puhul oli eeskujuks suuresti kohtute seadus, vt selle § 103, aga TvLS-is ei mindud välistuse teed nagu kohtute seaduse § 103 lg 2. Praktikas kaasistujate valimi puhul suuri probleeme ei ole esinenud, TvLS § 9 lg 1 ütleb, et töötajate ameti- ja kutseliitude ühendused ning tööandjate keskliidud esitavad Tööinspektsiooni määratud arvule vastava nimekirja võimalikest kaasistujateks nimetatavatest isikutest, kes on kirjalikult kinnitanud käesoleva seaduse §-s 8 sätestatud nõuetele vastavust. Seega kaasistujaks saada soovivad isikud ise eelkõige peavad kinnitama oma vastavust nõuetele ja töötajate ameti- ja kutseliitude ühendused ning tööandjate keskliidud, kes esitavad nimekirjad Tööinspektsioonile, peavad tundma oma liikmeid nii hästi, et saavad usaldada neile antud kinnitust vastavuse kohta. Kui TVK-l tekib töö käigus kahtlus, et mõni kaasistuja ei vasta nõuetele, siis ta esitab kohe vastavale liidule teate ning on võimalik kaasistujate nimekirjas teha muudatus. Kaasistuja kõlbelised omadused on eelkõige hinnangute küsimus ja hindamisel saab lähtuda samadest ühiskonnas aktsepteeritud käitumisnormidestki nagu näiteks töötaja puhul usalduse kaotuse hindamisel või ametniku puhul vääritud käitumisele hinnangu andmisele vms, kaasistujale pole vajalik tervisenäitajate loetelu kehtestamine ega ka töötervishoiuarsti kontrollile	Arvestatud.

suunamise võimaluse loomine. Taaskord saab lähtuda keskmiselt mõistliku inimese arusaamast. Kehtiv TVLS § 8 p 5 näeb ette, et kaasistujaks võib nimetada isikut kes ei ole süüdi mõistetud kuriteo toimepanemises- tuleb nõustuda, et see sõnastus hõlmab justkui ka arhiivi kantud karistusandmeid. Arhiivi andmetele Tööinspeksioonil ega TVK-l juurdepääsu ei ole, seega praegu lähtutakse karistusregistris näha olevatest andmetest ja kui seal karistatuse andmeid ei ole, siis sobib kaasistujaks. Nõustume, et tasuks kaaluda sõnastuse muutmist ja välistada kaasistujana isikud, kellel on karistus tahtlikult toime pandud kuriteo eest.	
Eelnõu § 1 p 9 Paragrahvi 12 lõige 1 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt: „(1) Töövaidluskomisjoni tööd korraldab Tööinspeksioon.“ osas märgime, et sätte sõnastuse osas Tööinspeksioonil märkusi ei ole aga eelnõu seletuskirjas olev väide , et „... Tööinspeksioon ei vastuta ainult TVK töötingimuste ja asjaajamise eest, vaid korraldab TVK tööd tervikuna“ võib olla pisut eksitav ning selline sõnastus võib tekitada eksliku mulje alluvussuhtest. Palume seletuskirjas sõnastust korrigeerida nii, et selgelt tuleks välja seadusandja soov säilitada põhimõte, et TVK-del ja nende juhatajatel ei ole avaliku teenistuse seaduse mõttes alluvussuhet Tööinspeksiooniga.	Arvestatud. Seletuskirja on muudetud.
Eelnõu § 1 p 10 Seaduse 2. peatükki täiendatakse §-ga¹ järgmises sõnastuses: „§ 12¹. Kaebuste lahendamine Pooled võivad töövaidluskomisjoni tegevuse peale esitada Tööinspeksiooni peadirektorile kaebuse, kui nende hinnangul võib olla rikutud käesoleva seadusega kehtestatud menetlusreegleid. Kaebus vaadatakse läbi kümne tööpäeva jooksul, välja arvatud juhul, kui menetluse pikenemine on tingitud objektiivsetest asjaoludest .“ osas märgime järgmist: säte on liiga üldsõnaline ning täielikult on seadusandja tasandil jäetud reguleerimata millised on Tööinspeksiooni peadirektori volitused kaebuse lahendamisel. Seaduse seletuskirjas toodu ei asenda mitte mingil juhul seaduse regulatsiooni ning seletuskirjas ei saa olla volitusnorme, sest rakendada saab ainult seadust mitte seletuskirja. Seletuskirja eesmärk on avalda laiemalt säte mõtet mitte seda asendada. Ei piisa ning on hea õigusloome tavaga vastuolus, kui ainult seletuskirjas on öeldud, et: „ Kaebust läbi vaadates kontrollib edaspidi Tööinspeksiooni peadirektor või tema määratud ametnik menetlusreeglite järgimist töövaidluskomisjonis ning kogub tõendeid ja nõuab seletusi TVK juhatajalt ja kaasistujatelt. TVK juhataja ja kaasistujad on kohustatud vastama Tööinspeksiooni peadirektori või tema määratud ametniku järelepärimisele ja edastama nõutud dokumendid viivitamata ...“	Arvestatud. Sätte sõnastust on täiendatud, võttes eeskujuks kohtute seaduse § 45.

Palume TvLS § 12¹ lisada lõiked milles öeldakse üheselt mõistetavalt, et Tööinspektsiooni peadirektoril ei ole kaebuse lahendamisel õigust muuta töövaidluskomisjoni otsust ega anda töövaidluskomisjonile suuniseid asja sisuliseks lahendamiseks. Oluline on ka sätestada eelpool nimetatud §-is, et kaebust lahendades kontrollib Tööinspektsiooni peadirektor või tema poolt määratud ametnik TVK poolt menetlusreeglite järgimist ning kogub vajalikke tõendeid ning tal on õigus nõuda seletusi TVK juhatajalt ja kaasistujatelt. Samuti on vajalik volitusnorm reageerimaks kui TVK või selle juhataja ei tee mõjuva põhjusega vajalikku menetlustoimingut, sealhulgas ei määra õigel ajal istungit, et tagada töövaidluse asja läbivaatamine seaduses sätestatud aja jooksul, või kui on ilmne, et menetlustoimingu tegemiseks planeeritud aeg või muu menetluslik korraldus ei taga menetluse läbiviimist seaduses sätestatud korras ja aja jooksul.

Leiame, et vajalik on sätestada seaduse tasandil, et Tööinspektsiooni peadirektor võib TVK-le

1) anda töö ja tööaja korraldamiseks korralduslikke juhiseid;

2) jaotada TVK juhatajate vahel ümber asju.

Sätte sõnastusest peab üheselt välja tulema, et Tööinspektsiooni peadirektor ei sekku vaidluse sisulisse lahendamise ega anna TVK-dele korraldusi kuidas ja millise tulemusega peab töövaidlus laheneda. Selgelt peab olema sõnastatud, et olukorras, kui Tööinspektsiooni peadirektor leiab, et TVK ei järgi seaduses sätestatud menetlusreegleid, on tal õigus sekkuda oma juhistega ning juhtise järgimata jätmisel või muu olulise rikkumise korral on tal õigus teha ministrile ettepanek TVK juhataja suhtes distsiplinaarmenetluse läbiviimiseks.

Rõhutame veelkord, et õigusselguse huvides on vajalik seaduse tasandil ära reguleerida nõ esmatasandi ehk TI peadirektori roll kaebusega tegelemisel. TVK juhatajal on enda töö korraldamisel suur otsustusvabadus kuid menetlustähtjad (näiteks avalduse menetlusse võtmise, taandamise taotluse läbivaatamise tähtaeg on seadusandja poolt paika pandud). Seadusandja poolt kehtestatud menetlustähtaegade järgimata jätmine ei too üldjuhul kaasa ebaõiget lahendit ning ei anna ka iseseisvat hagi esitamise alust kuid nende küsimustega tegelemata jätmine kahjustab TVK-sse pöördujate silmis riigi mainet. Võrdlusena näiteks analoogsete menetlusnormide ilmselget rikkumist on kohtunike puhul kohtunike distsiplinaarkolleeegiumi senises praktikas

käsitletud distsiplinaarsüüteona (vt nt 20. 09. 2021. a otsus distsiplinaarasjas nr 9-13/22-1, 01.12. 2023. a otsus asjas nr 9-13/23-1) Menetluse osapooltele ja ka TVK juhatajatele endile peab aga olema üheselt selge, milline on kaebuse lahendaja pädevus, sest ainult niimoodi on tagatud TVK juhatajate tegelik sõltumatus. Täiendavalt lisame, et seaduse tasandil (TvLS § 58) on reguleeritud kohtusse pöördumine, st otsusega mitterahulolu korral tuleb kohtusse esitada hagiavaldus. Kohus vaatab läbi sama vaidluse, mille vaatas läbi ka TVK. Kohtus läbivaadatavat töövaidlust saab pidada samaks, kui selle nõude alus ja ese on samad TVK-le esitatud avalduse aluse ja esemega. Samas ei ole keelatud edaspidises menetluses hagi muutmine vastavalt TsMS-is sätestatule. Eelkõige võib hageja TVK otsusega mittenõustumisel muuta kohtumenetluses hagi mitteolulises osas viisil, mida ei saa lugeda hagi muutmiseks TsMS § 376 lg 1 mõttes (Tallinna RK 19.11. 2024 nr 2-19-8840 p 14). Eeltoodu tähendab, et kohtusse ei saa pöörduda kaebusega näiteks TVK menetlustähtaegade mittejärgimise, TVK juhataja ebaviisaka käitumise või võimetuse otsustavalt lahendada menetlusküsimusi peale, sest need ei pruugi tuua kaasa ebaõiget lahendit. Tagamaks ühiskonna usaldust TVK menetluse vastu, peab olema õigusselgus, kuidas ja kes lahendab kaebusi olukorras, kui tsiviilkohtusse pöördumiseks puudub seaduses ettenähtud alus. Arengu- ja hindamisvestluse käigus ei ole võimalik TVK juhataja töökorralduslikele vajakajäämistele tähelepanu juhtida (TvLS § 7 lg 7 välistab ATS § 30 kohaldumise). Lisaks peab TVK juhatajale antud töövaidluse lahendamise võimuga kaasnema ka reaalne vastutus ametikohustuste ebakohase täitmise korral ning selleks on kõige otstarbekam anda TVK juhataja menetluslike toimingute peale tulnud kaebuste esmatasandil lahendamine TI peadirektori pädevusse. TI peadirektor saab oma töös lähtuda olulisel määral haldusõiguslikust uurimispõhimõttest, kuid töökorralduse reeglite kohaldamise välistab TvLS § 7 lg 7 ja sealt viide ATS § 67 mittekohaldumisele.	
Eelnõu § 1 p 19 Seadust täiendatakse §-ga 22¹ järgmises sõnastuses: „§ 22¹. Töövaidluskomisjoni koosseisu vahetumine (1) Kui töövaidlusasja menetluse käigus töövaidluskomisjoni koosseis vahetub, arutatakse asja algusest peale, välja arvatud juhul, kui eelmine töövaidluskomisjoni koosseis on tõendeid uurinud ning pooled ei taotle asja arutamist algusest peale.“ osas teeme ettepaneku lisada sättesse ka sõna „ja kogunud“. TVK on olemuselt haldusorgan, kes rakendab uurimispõhimõtet, mille	Arvestatud.

piirid seatakse TvLS-i ja TsMSi koostoimes. Ka kohtul on tõendite kogumise ja uurimise kohustus, vt TsMS § 20. Sama §-i lõike 3 osas teeme ettepaneku lisada sõna „muutumisest“ järele „...ja selgitab komisjoni liikmete taandamise korda.“ Liikmete taandamise kord on väga oluline ja see tuleks eraldi üle rõhutada seaduse tasandil. Taandamise eesmärgiks on erapooletuse tagamine. Tegemist on üldise normitehnilise loogikaga, mis on analoogne ka kohtumenetluses.	
Eelnõu § 1 p 27 Paragrahvi 27 lõiget 3 täiendatakse pärast esimest lauset teise ja kolmanda lausega järgmises sõnastuses: „Töövaidluskomisjon võib tähtaega poole põhistatud avalduse alusel või omal algatusel mõjuval põhjusel pikendada. Kui avaldaja kõrvaldab puudused osaliselt, võib töövaidluskomisjoni juhataja võtta määrusega menetlusse need nõuded, mis vastavad käesoleva seaduse §-des 26 ja 261 sätestatud nõuetele, märkides menetlusse võtmise määruse resolutsioonis, millised nõuded menetlusse võetakse ning milliste nõuete menetlusse võtmisest keeldutakse.“ osas märgime, et meie hinnangul ei ole kohane viidata §-le 26¹. Lisanduv § 26¹ räägib nõudetüüpidele kohalduvatest reeglitest mitte eraldiseisvad nõudetüüpidest. Eesmärk on, et avaldus oleks põhistatud, selgelt sõnastatud ja kompaktne ehk vastaks TvLS § 26 nõuetele ehk võimaldaks nõuete menetlemist. Kahetsusväärset kombel on eelnõust välja jäänud Tööinspektsiooni ettepanek lisada § 27 lg 3¹ järgmises sõnastuses: „(3¹) Töövaidluskomisjon võib nõuda avalduse teksti tervikuna esitamist, kui avaldus on selle korduva muutmise tõttu või muul põhjusel ebaülevaatlik ja avalduse teksti terviklik esitamine lihtsustab asja menetlemist. Menetlusse võtmise üle otsustamisel arvestab Töövaidluskomisjoni juhataja avaldaja poolt viimases avalduses esitatud nõudeid ja selles loetletud tõendeid.“ Palume eelnimetatu siiski eelnõusse lisada ja seletuskirjas selgitada, et kuigi TvLS § 29 lg 2 reguleerib juba menetlusse võetud avaldust, siis nimetatud säte oleks õigusselguse tagamiseks vajalik ja reguleeriks olukorda, kus avaldust pole veel menetlusse võetud, aga avaldaja on pärast	Arvestatud.

selle esitamist ja enne menetlusse võtmist soovinud oma nõudeid (korduvalt) muuta. Praktikas on üsna tavapärane, et avaldajad saadavad pärast puuduste kõrvaldamise määrase saamist täiesti arusaamatuid selgitusi, muudavad (suvaliselt) oma nõudeid jne. Puuduste kõrvaldamine ei tähenda alati uue tervikteksti esitamist vaid avalduses esineva vastuolu/ebatäpuse vms kõrvaldamist.	
Eelnõu § 1 p 35 Paragrahvi 32 lõike 3 teine lause muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt: „Töövaidluskomisjoni juhataja võtab vastunõude käimasolevasse menetlusse määrasega“ osas palume lisada juurde esimene lause „Vastunõude avaldusele kohaldatakse avalduse kohta sätestatut.“ Seletuskirjas palun selgitada, et vastunõude avaldus peab vastama samadele kriteeriumitele mis esmane avaldus, sest sisuliselt on vastunõue ju samasugune töövaidlusavaldus kui esmane avalduski, ainult menetlusökonoomika printsiibist lähtudes vaadatakse avaldus ja vastunõude avaldus koos läbi ühes menetluses, mis omakorda aitab ära hoida tarbetut bürokraatiat ning toob kaasa poolte jaoks menetluse lihtsustumise. Näiteks ei pea edaspidi vastunõude arutamiseks kokku kutsuma eraldi istungit ja töövaidluse saab lahendada ühe istungiga.	Selgitatud. TvLS § 32 lõike 3 esimene lause juba ütleb seda, mida soovitakse lisada. Eelnõuga esimest lauset ei muudeta ega tunnistata kehtetuks, seega ei ole selle lause eelnõusse lisamine vajalik.
Eelnõu § 1 p 46 Paragrahvi 40 lõige 1 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt: „(1) Töövaidluskomisjoni juhataja võib omal algatusel või poole taotlusel menetleda avaldust kirjalikus menetluses, kui: 1) nõuete kogusumma ei ületa 8000 eurot või 2) vaidluse asjaolud on selged ning poolte isiklik ilmutamine avalduse aluseks olevate asjaolude selgitamiseks ei ole töövaidluskomisjoni juhataja hinnangul vajalik.“ Hetkel on muudatusettepaneku 46) kohta seletuskirjas: TVK juhataja võib kas omal algatusel või poole taotlusel menetleda kirjalikus menetluses töösuhtest tulenevaid nõudeid, kui vaidluse asjaolud on selged ning poolte isiklik ilmutamine avalduse aluseks olevate asjaolude selgitamiseks ei ole TVK hinnangul vajalik, ning kui nõuete kogusumma ei ületa 8000 eurot. Poole taotlusel või TVK juhataja algatusel on kirjalik menetlus võimalik mõlemal juhul, s.t kirjaliku menetluse võimaldamiseks ei pea olema täidetud mõlemad tingimused.	Selgitatud. Sättest on välja jäetud 8000 euro piirsumma tingimus. Seega ei sõltu kirjaliku menetluse võimalus enam nõude suuruselt.

Leiame, et praegune sõnastus võimaldab mitmeti mõistetakset. Palun seletuskirjas teha väike täpsustus ja sõnaselgelt märkida, et kas TvLS § 40 lg 1 p 2 alusel saab lahendada ka vaidlusi, kus rahaline nõue on üle 8000 euro või mitte.	
Eelnõu § 1 p 76 Paragrahvi 65 täiendatakse lõikega 11 järgmises sõnastuses: „(11) Töövaidluskomisjon võib omal algatusel tunnistada tagatiseta viivitamata täidetavaks: 1) nõude õigeksvõtul põhineva otsuse“ Palume ühtlustada terminoloogiat, sest kehtivas seaduses ei ole sätestatud õigeksvõttu, vaid TvLS § 39 räägib nõuete tunnustamisest.	Arvestatud.
Eelnõu § 1 p 77 Seadust täiendatakse §-ga 66¹ järgmises sõnastuses: „§ 66¹. Alustatud töövaidlusasjade menetluste lõpetamine. Töövaidlusasjad, mis alustati enne käesoleva paragrahvi jõustumist, viiakse lõpuni, lähtudes käesoleva paragrahvi jõustumise ajal jõustuvast käesoleva seaduse redaktsioonist.“ Märkasime, et inimliku eksituse tõttu on sõnastus ebaselge ning vajab korrigeerimist. Juhul kui eelnõu ettevalmistaja tahe oli suunatud sellele, et töövaidlused, mida alustati enne TvLS muudatuste jõustumist menetletakse lõpuni normide alusel, mis kehtisid TVK-sse pöördumise hetkel, siis võiks rakendussätte sõnastada alljärgnevalt: Enne käesoleva redaktsiooni jõustumist algatatud töövaidlusasjad menetletakse lõpuni, lähtudes seni kehtinud töövaidluse lahendamise seaduses sätestatud nõuetest.	Arvestatud.
TVK juhatajatel on soov saada regulatsioon olukorraks kui inimliku eksimuse tõttu jääb mõni taotlus või nõue otsuses õigeaegselt lahendamata. Kehtiv TvLS võimaldab ainult vigade parandamist aga eelpool kirjeldatu ei mahu selle olukorra alla. Kohtumenetluses on kohtul abiks TsMS § 448, mis näeb ette et võib teha täiendava otsuse. TVK juhatajad paluvad kaaluda võimalust lisada TvLS-i sätte, et sellistel juhtudel kasutatakse ka TVK poolt TsMS analoogiat või siis TsMS § 448 sätteid.	Mittearvestatud.
Täiendavalt palub Tööinspektsioon lisada eelnõusse §-i 5 milles muudetakse töölepingu seadust (edaspidi TLS). Meie hinnangul vajavad muutmist TLS §-d 85 ja 107 ning selle muudatuse võiks teha koos TvLS muutmisega, sest töölepingu lõpetamise temaatikaga puutub TVK kõige rohkem kokku oma igapäevatoos.	Mittearvestatud. Nõustume, et nimetatud sätted vajavad muutmist. Kuid muudatused vajaksid enne läbirääkimist partneritega, mistõttu ei ole mõistlik neid lisada eelnõu juurde II kooskõlastusringi ajal. Seega lahendame mainitud murekohad tulevikus.

TLS § 107 lg 1 kohaselt, kui kohus või töövaidluskomisjon tuvastab, et töölepingu ülesütlemine on seadusest tuleneva aluse puudumise või seaduse nõuetele mittevastavuse tõttu tühine või vastuolu tõttu hea usu põhimõttega tühistatud, loetakse, et leping ei ole ülesütlemisega lõppenud. TLS § 107 lg 2 sätestab, et kui esineb TLS § 107 lg-s 1 reguleeritud olukord, lõpetab kohus või töövaidluskomisjon tööandja või töötaja taotlusel töölepingu alates ajast, kui see oleks lõppenud ülesütlemise kehtivuse korral. Kolleegium on varasemas praktikas selgitanud, et kohus lõpetab töölepingu kooskõlas TLS § 107 lg-ga 2 ja § 97 lg-tega 1 ja 2 ajast, kui see oleks lõppenud etteteatamistähtaja möödumisel (vt RKÜKo nr 3-2-1-79-13, p 20; 3-2-1-82-12, p 16; 2-17-9268/36, p 18.3).

TLS § 85 lg 4 sõnastus on tekitanud praktikas ebaselgust. Säte justkui viitab, et olukorras, mil töötaja on öelnud töölepingu õigusvastaselt üles, tuleb tööleping lõppenuks lugeda korraliselt ehk etteteatamistähtaegu järgitult. Näiteks kui töötaja ütleb lepingu erakorraliselt üles alates 01.10 ja töövaidlusorgan tuvastab, et ülesütlemisel ei olnud alust, siis loeb töövaidlusorgan lepingu lõppenuks arvestades 30-kalendripäevast tähtaega alates 31.10, justkui oleks etteteatamistähtaega järgitud. Samas kui faktiliselt töötaja etteteatamistähtaega ei järginud ja 30 kalendripäeva vältel tööd ei teinud, on TLS § 100 lg 5 eesmärki arvestades eesmärgipärane, et 30-kalendripäevase aja eest mõistetakse töötajalt välja hüvitis. Eesmärgipärane ei ole, et vähem etteteatatud aja eest hüvitist üldse välja ei mõisteta.

Samuti on põhjendamatu lugeda TLS § 107 lg 2 alusel töösuhe lõppenuks etteteatamistähtaja möödumisel. Asjakohane oleks sellisel juhul lugeda töösuhe lõppenuks ajast, millal tehti vaidlustatud ülesütlemise avaldus (nt kui avaldus tehti 01.01, siis töövaidlusorgan loeb lepingu sellest päevast lõppenuks, mitte alates 31.01 või näiteks 01.04., kui tuvastatakse tööandjapoolse ülesütlemise tühisus olukorras, kus tööandja oleks pidanud ette teatama 90 kalendripäeva – sisuliselt võib sellises olukorras juhtuda, et töötaja, kes on pöördunud koheselt pärast ülesütlemisavalduse saamist (millega töösuhe lõppes päeva pealt) TVK poole, peaks TVK otsuse tegemise järgselt edasi töötama või siis peaks tööandja maksma töötajale keskmist töötasu TLS § 35 alusel ajavahemiku eest töölepingu ebaseaduslikust lõpetamisest kuni töölepingu lõpetamiseni TLS § 107 lg 2 järgi (vt RKTKo 2-20-16369, p 15.4).

Eeltoodust tulenevalt teeme järgmised muudatusettepanekud:

1) TLS § 85 lg 4 sõnastusest jätta välja „seaduses sätestatud etteteatamistähtajaga“ 2) TLS § 107 lg 2 sõnastada järgmiselt: Käesoleva paragrahvi lõikes 1 sätestatud juhul lõpetab kohus või töövaidluskomisjon tööandja või töötaja taotlusel töölepingu alates ülesütlemisavalduses märgitud töösuhte lõppemise kuupäevast või TLS § 107 sõnastada järgmiselt: § 107. Töölepingu lõpetamine kohtus või töövaidluskomisjonis (1) Kui kohus või töövaidluskomisjon tuvastab, et tööandjapoolne töölepingu ülesütlemine on seadusest tuleneva aluse puudumise või seaduse nõuetele mittevastavuse tõttu tühine või vastuolu tõttu hea usu põhimõttega tühistatud, loetakse, et leping ei ole ülesütlemisega lõppenud. Kohus või töövaidluskomisjon võib töötaja või tööandja taotlusel lõpetada töölepingu alates ajast, mil ülesütlemisavaldus kätte toimetati, või ülesütlemisavalduses märgitud tähtpäevast, kui see on hilisem. (2) Kui kohus või töövaidluskomisjon tuvastab, et töötajapoolne töölepingu ülesütlemine on seadusest tuleneva aluse puudumise või seaduse nõuetele mittevastavuse tõttu tühine, loetakse, et leping ei ole ülesütlemisega lõppenud. Kohus või töövaidluskomisjon võib töötaja või tööandja taotlusel lõpetada töölepingu alates ajast, mil ülesütlemisavaldus kätte toimetati, või ülesütlemisavalduses märgitud tähtpäevast, kui see on hilisem. (3) Kohus või töövaidluskomisjon ei rahulda käesoleva paragrahvi lõikes 1 sätestatud tööandja taotlust, kui töötaja on ülesütlemise ajal rase või töötajal on õigus saada emapuhkust või töötaja on valitud töötajate esindajaks, välja arvatud juhul, kui mõlemapoolseid huve arvestades ei ole see mõistlikult võimalik.	
--	--